

ธรรมะมีมาตรฐานเดียว

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ฟังธรรมเพื่อให้จิตใจเรามีคุณธรรมในหัวใจ เพราะใจของเรามันมีแต่กิเลส
ใจ วันนี้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันสำคัญเพราะวันนี้เป็นวันมาฆบูชา เป็นวันที่องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงโอวาทปาฏิโมกข์ โอวาทปาฏิโมกข์นี้เป็นหลักชัยของพระพุทธศาสนา
“เราจะไม่ทำความชั่วทั้งปวง เราจะทำคุณงามความดี เราจะทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว”

ถ้าเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม แสดงธรรมเพราะสิ่งที่ว่าพระ
อรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์นี้เป็นเอหิภิกขุ เอหิภิกขุมาเริ่มต้นตั้งแต่สมัยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้าเป็นผู้บวชให้เอง แต่เวลาศาสนาเริ่มขยายกว้างขวางขึ้นไป เวลาจะบวชขึ้นมาให้บวชโดยให้
ถือไตรสรณคมน์ ถ้าไตรสรณคมน์ เป็นพระ แล้วพอศาสนาเผยแผ่มากขึ้นไป องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าถึงได้บัญญัติให้เป็นบัญญัติตุตถกรรม

ขณะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้บวชให้เอง เป็นผู้บวชให้เองนะ องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้คัดเลือกเอง เวลาเทศนาว่าการแล้วเป็นพระอรหันต์ทั้งหมด สิ่งที่ว่า
เป็นพระอรหันต์ทั้งหมด เริ่มต้นจากการเผยแผ่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีแต่ผู้ที่
สะอาดบริสุทธิ์ ผู้ที่สะอาดบริสุทธิ์จะทำความดีมันก็จะไปขึ้นไปทั้งนั้น เพราะว่าเป็นผู้ที่
สะอาดบริสุทธิ์ ไม่มีสิ่งใดแอบแฝงไว้ในใจ

แต่ในปัจจุบันนี้เวลาเราบวชเราเรียนกันมา เราบวชขึ้นมา พระมาจากมนุษย์ พระมาจากคน พอพระมาจากคน เวลาเป็นคน คนก็มีกิเลสตัณหาความทะยานอยากทั้งนั้น บวชมาเป็นพระก็เป็น สมมุติสงฆ์ เป็นพระโดยสมมุติ สมมุติโดยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้บัญญัติจุดดุดกรรม บัญญัติจุดดุดกรรมขึ้นมา สงฆ์ยกเข้าหมู่ สงฆ์ยกเข้าหมู่จริงนี้ตามสมมุติ เป็นพระจริงๆ มีศีล ๒๒๗ เหมือนกัน เวลาลงอุโบสถสังฆกรรมแล้วมันถึงไม่เป็นโมฆียะ ไม่เป็นโมฆะ ถึงได้เป็นมติสงฆ์ๆ สิ่งที่ว่าป็นสงฆ์ๆ เห็นไหม สิ่งที่เป็นสงฆ์นี้ถ้าเราตั้งใจ

วันนี้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เริ่มต้นเจตนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อยากรู้สัตว์ขันธ์สัตว์นั้นะ บรรณานามรู้สัตว์ขันธ์สัตว์ ถ้ารู้สัตว์ขันธ์สัตว์ เวลาประพฤติปฏิบัติ ขึ้นมาถ้าตามความเป็นจริงจะสิ้นสุดแห่งทุกข์ ถ้าสิ้นสุดแห่งทุกข์ มันต้องมีความจริงจัง มีการกระทำที่ความเป็นจริง ถ้ากระทำความเป็นจริง

เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทศนาพระยสะ ขนาคว่าฟังเทศน์อย่างนั้นก็เข้าใจได้ ฟังเทศน์แล้วเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาได้ เราก็ ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาด้วยกัน เราก็เข้าใจได้ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ทำไมมันถึงไม่เป็นจริงของเราละ ถ้าไม่เป็นจริงของเราเพราะมาตรฐาน ของกิเลสมันมากไป

ถ้ามาตรฐานของธรรมนะ คูลี สมัยพุทธกาลที่เขาเป็นสหชาติ เขาหวัง หวังจะพ้นจากทุกข์ ทั้งนั้น ต่างคนต่างแสวงหา ขณะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ทุกคน ก็แสวงหา ทุกคนปฏิบัติไปถึงที่สุดความสามารถของตน เขาก็พิจารณาตนว่าเป็นศาสดา เป็นพระ อรหันต์เหมือนกัน แต่เป็นพระอรหันต์ของกิเลส เป็นพระอรหันต์ของความรู้สึกนึกคิดของเขา แบบ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ทั้งนั้นนะ ศึกษามาแล้ว ศึกษาถึงที่สุด แล้ว ศึกษาจนถึงที่สุด เขาก็ไปไม่ได้ ไปไม่ได้ หมายถึงว่า ในเมื่อใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ เจ้ายังมีกิเลสอยู่ ในเมื่อใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะทำความสงบระงับเข้ามาขนาดไหน

เวลาออกมาแล้วมันก็เป็นปกติ ถ้าเป็นปกติ ไปถามอาจารย์ของตัวว่าควรทำอะไรต่อไป ควรทำอย่างไร

ก็สอนมิเท่านี้ สอนหมดไส้หมดพุงแล้วก็ได้เท่านี้ ถ้าได้เท่านี้ เขาปฏิญาณตนของเขาว่าเขาเป็นศาสดา เขาเป็นพระอรหันต์ เขาสั่งสอนลูกศิษย์ของเขา แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไปเรียนรู้จากเขา เรียนรู้จากเขามันได้มาแค่นี้ มันได้แค่นี้ นี่ไง ถ้าเป็นศาสดาของกิเลส สิ่งที่มีกิเลสค้นหาความทะยานอยากในหัวใจมันไปไม่ได้หรอก นี่มาตรฐานของกิเลสไง ถ้ามาตรฐานของกิเลสมันเป็นแบบนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศึกษาแล้ว สิ่งนี้วางไว้ๆ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะมาตรัสรู้เองในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาแล้วเสวยวิมุตติสุข นี่มาตรฐานธรรม มาตรฐานของธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้รับรู้อันนั้นเป็นวิมุตติสุข

ถ้าวิมุตติสุขเวลาจะออกมาเผยแผ่ธรรม เผยแผ่ธรรม จะเลือกเอาใครก่อนๆ เอาใครก่อนนี้ไง ถ้าเอาใครก่อน เอาปัญจวัคคีย์ก่อน ถ้าปัญจวัคคีย์ นี่เทศน์ธัมมจักๆ ไป ยังได้อัญญาโกณฑัญญะมาแค่องค์เดียว เวลาเทศน์เข้าไปจนปัญจวัคคีย์ได้เป็นพระโสดาบันทั้งหมดแล้ว เวลาเทศน์อนัตตลักขณสูตรถึงเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา ไปเทศน์ยสะ เห็นไหม นี่มาตรฐาน มาตรฐานเพราะอะไร มาตรฐานเพราะจิตใจของเขา เขาแสวงหาของเขา

เวลามีเจ้าลัทธิต่างๆ ในสมัยพุทธกาลก็มหาศาล ทีนี้ใครไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ก็ได้แค่นั้น คูตี คูพระโมคคัลลานะ พระสารีบุตรไปศึกษากับสัจจชัย ไปถามสัจจชัยเลยว่า “มีอย่างไรต่อเนื่องไปอีก จะมีอะไรที่มากไปกว่านี้”

“ก็มีเท่านี้”

ถ้ามีเท่านี้ ๒ คนปรึกษากันนะ ๒ คนนี้สัญญากันว่า ถ้าใครได้พบทางสว่าง ใครได้มีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะ เราสัญญากันว่าเราจะไม่ทิ้งกันนะ จะไม่ทิ้งกันนะ

เรามาคิดถึงสิ หัวอกของคนที่มีนพยายามจะหาทางพ้นจากทุกข์ แล้วไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ไปศึกษากับใครก็แล้วแต่ เขาก็พาเราออกจากบ่วงของมารไม่ได้ ออกจากวังวนของกิเลส

ไม่ได้ ถ้าออกจากวงวนของกิเลสไม่ได้ มันมีความอัดอั้นตันใจขนาดไหน นี่นักปราชญ์ทั้งนั้นนะ แต่เวลาไม่มีใครชี้นำมันก็ไปไม่ได้ เห็นไหม

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับเขามาเหมือนกัน เพราะโลกมันเป็นแบบนี้ไง มาตรฐานของโลก มันไม่ใช่มาตรฐานของธรรม ถ้ามาตรฐานของโลก ดูทางวิทยาศาสตร์ เราศึกษาในปัจจุบัน ทุกคนว่ามีปัญหาทั้งนั้นนะ ถ้าใครมีปฏิภาณไหวพริบ แล้วมีโหวต นี่มาตรฐานของโลกทั้งนั้นนะ พลิกเพลงขนาดไหนมันก็เรื่องโลก เรื่องโลกหมายความว่ามันไม่ทะลุเข้าไปสู่ธรรม มันไม่สามารถชำระกิเลส มันไม่สามารถทำให้กิเลสในหัวใจของเราได้สะท้อนเลย เพราะมันออกมาจากกิเลสทั้งหมด มาตรฐานของกิเลสทั้งนั้นนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมาเสวยวิมุตติสุข นี่มาตรฐานของธรรม พอมีมาตรฐานของธรรมขึ้นมาแล้ว เพราะปรารถนาหรือสัตว์ชั้นสัตว์ เห็นไหม สร้างบุญญานุการมา เวลาเป็นพระโพธิสัตว์สร้างบุญญานุการมามหาศาล เสียสละมากมายนะ ดู ๑๐ ชาตคติ ๑๐ ชาตีสุดท้าย คุณิ พระเวสสันดรเสียสละมาทั้งนั้นนะ เสียสละมาเพื่อสิ่งใดละ ถ้าไม่เสียสละมา มันไม่ได้ บ่มเพาะ ไม่ได้บ่มเพาะหัวใจนี้ให้มันพร้อมใจ พร้อม เห็นไหม นี่พันธุกรรมของใจๆ พันธุกรรมของมัน มันมีอย่างไร มันแรงอนของมันนะ กิเลสในใจของเรามันมีแ่งมึงอน มันมีเล่ห์มีเหลี่ยม มันมีชั้นมีเชิง จะปรารถนาดีขนาดไหน มันปรารถนาดีก็ว่าดี แต่ดีของกิเลส ดีของความพอใจ ดีที่ยอมจำนนกับกิเลสเป็นความดีของเรา นี่มาตรฐานของกิเลส นี่ถ้ามันมีแ่งมึงอน

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงสร้างสมบุญญานุการ สร้างสมบุญญานุการมา ถ้าจะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เอก์ นาม ก็ มีหนึ่งเดียวเท่านั้น การเกิดขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้แสนยาก เวลาการเกิดของพระปัจเจกพุทธเจ้านี้ตรัสรู้เองเหมือนกัน ตรัสรู้เอง รู้จำเพาะตน เวลาสอน สอนได้เฉพาะในสมัยที่มีชีวิตเท่านั้น แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เวลานาคตังสญาณ มันครอบคลุมไปหมด ฉะนั้น บ่มเพาะ บ่มเพาะสร้างสมบุญญานุการมา บ่มเพาะเรื่องจะตรัสรู้เองโดยชอบ ขณะที่ตรัสรู้เองโดยชอบขึ้นมาแล้วปรารถนาหรือสัตว์ชั้นสัตว์ จะหรือสัตว์ชั้นสัตว์ ไปหรือสัตว์ชั้นสัตว์ที่ไหนละ หรือสัตว์ชั้นสัตว์ ผู้ที่สหชาติ คือเขาเกิดมาร่วมกัน เกิดมาร่วม

กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เกิดมาแล้วพยายามแสวงหา มีจิตใจฝึกละโม้ มีจิตใจโง่โง่ นี่สาวกสาวณะ

เราเกิดมาเป็นชาวพุทธนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสธรรมขึ้นมาแล้ว วางศาสนาไว้กับภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ฝ่ายศาสนาไว้กับบริษัท ๔ บริษัท ๔ ฝ่ายศาสนาไว้ให้เราเป็นที่พึ่งที่อาศัย แล้วให้เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นความจริงของเราขึ้นมา นี่ปรารธนามารื้อสัตว์ชนสัตว์

แล้วเวลาเอหิภิกขุ บวชเองๆ เพราะเล็งญาณ ไปได้ปัญจวัคคีย์มา ไปได้ยะสะ ไปเอาชฎิล ๓ ฟัน้อง เอหิภิกขุ บวชให้เอง นี่บวชให้เอง สั่งสอนเอง เทศนาว่าการเอง อบรมบ่มเพาะขึ้นมาเอง พออบรมบ่มเพาะขึ้นมาเป็นพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ เอหิภิกขุภายในปีนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ปีนั้น

เพราะเริ่มต้นเอหิภิกขุ บวชเอง สั่งสอนเอง เป็นพระอรหันต์ด้วยกันทั้งหมด “เธอจงทำความดีให้ถึงพร้อม อย่าทำความชั่ว อย่าทำความชั่ว สิ่งใดที่ไม่ควรทำเลย ทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว แล้วเธอจงไปอย่าช้อนทางกัน ไปอย่าช้อนทางกัน โลกนี้เร่าร้อนนัก” เวลาเผยแผ่ไปโดยผู้ที่สะอาดบริสุทธิ์ มันไม่มีแง่มองในใจนะ พระอรหันต์นะ

เวลาครูบาอาจารย์ ถ้าเราประพฤติปฏิบัติ เวลามันมีกิเลสตัดหาความทะยานอยากในหัวใจ เวลาต่อสู้กับกิเลสของตัวนะ ขอมเสียสละแม้แต่ชีวิต เวลาว่าสิ่งที่ว่า **ธรรมะอยู่ฟากตาย ธรรมะอยู่ฟากตาย** เพราะเวลาปฏิบัติไปมันมีแง่มองของมัน มันมีสิ่งใดมาต่อรองในใจเราทั้งนั้นนะ ถึงที่สุดแล้วต้องต่อสู้กัน ถ้าจะตาย อะไรตายก่อน ขอดู เห็นไหม ถ้าธรรมะอยู่ฟากตาย แม้แต่ชีวิตก็เสียสละมา แม้แต่การกระทำต่างๆ เสียสละมาแล้ว มันจะมีแง่มองในใจอะไรอีกไหม คนเราทุกอย่างมันเสียสละได้ทั้งหมดแล้ว มันจะไปแสวงหาสิ่งใดอีกล่ะ มันไม่แสวงหาสิ่งใดอีกแล้วเพราะเราละมาแล้วทั้งนั้น

ฉะนั้น เวลาพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ เวลาเผยแผ่มาด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ของธรรม เวลาเผยแผ่ธรรม วันนี้เป็นวันสำคัญไฉน วันสำคัญว่าศาสนาพุทธของเรามันมีมรรคมีผล มีสัจจะมีความจริง

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการไว้ ถ้าในเมื่อยังมีบุคคลที่ประพฤติปฏิบัติธรรม ปฏิบัติชอบนะ ผู้ใดปฏิบัติความเพียรชอบ ปฏิบัติธรรมชอบ โลกนี้จะไม่ว่างจากพระอรหันต์เลย เห็นไหม ถ้าปฏิบัติธรรมตามความเป็นจริง ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม คำว่า “สมควรแก่ธรรม” เห็นไหม มาตรฐานของธรรมสมควรแก่ธรรม ถ้ามันมีมาตรฐานอันนั้น มันก็จะเป็นประโยชน์กับผู้ประพฤติปฏิบัติ

ทีนี้เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันปฏิบัติในแนวทางไหนละ ถ้ามันปฏิบัติตามแต่กิเลสของตัว นิวาฬิกาวะๆ พันธุกรรมของจิตที่มันอ่อนแอ มันอ่อนด้อย หรือว่ามันมีความเข้มแข็งอยู่ ถ้ามันอ่อนด้อย ถ้าที่ไหนมันสะดวกสบาย ที่ไหนมีคนเอาอกเอาใจ มันก็ชอบอย่างนั้นแหละ ถ้าชอบอย่างนั้น กิเลสมันชอบใจ นั่นมาตรฐานของกิเลส

ถ้ามาตรฐานของธรรมละ มาตรฐานของธรรม ถ้ามันตรงจริตนิสัย ถ้าตรงจริตนิสัยเรา ถึงที่ตรงจริต ถ้าไปหาครูบาอาจารย์ ถ้าเราจะขอนิสัย ถ้ามันตรงนิสัย เราจะขอนิสัยครูบาอาจารย์นั้น เวลาขอนิสัยครูบาอาจารย์นั้น คืล เราจะรู้ได้ต่อเมื่อเราอยู่ด้วยกันนะ คนที่อยู่ด้วยกัน คลุกคลีอยู่ด้วยกัน มันจะรู้เลยว่าสะอาดบริสุทธิ์จริงหรือเปล่า

ธรรมะ ธรรมะจะรู้จริงต่อเมื่อเรามีปัญหานะ คนที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามีปัญหาสิ่งใดเราไปหาครูบาอาจารย์ของเรา ถ้าครูบาอาจารย์ท่านตอบของเราไม่ได้ ครูบาอาจารย์ตอบเราไม่ได้นะ มาตรฐานของกิเลสมันเป็นแบบนี้ถ้าตอบเราไม่ได้ แล้วยังเลียงๆ ข้างๆ กูๆ ไปเรื่อย ถ้าตอบไม่ได้แล้ว มันอายลูกศิษย์ไฉน มันอายลูกศิษย์แล้วมันก็จะหาทางออก หาทางออกเลียงไปเลียงมาอยู่อย่างนั้นนะ

นี่ไง ธรรมจะรู้ได้ต่อเมื่อสนทนาธรรม ธรรมจะรู้ได้ต่อเมื่อเรา ธรรมสาธุชา เอตมมฺกฺลุมฺตุมํ
การสนทนาธรรมเป็นมงคลอย่างยิ่ง

ถ้าการสนทนาธรรมเป็นมงคลอย่างยิ่ง ผู้ที่มีคุณธรรมด้วยกันสนทนาธรรมมันก็เป็น
ประโยชน์ใช้ใหม่ แล้วเราเป็นนักปฏิบัติ เราก็อยากหาครูบาอาจารย์ที่เป็นความจริงของเรา ถ้าเรา
ปฏิบัติขึ้นมา มันก็มีความลึกลับสงสัย มันมีอุปสรรคในหัวใจ “นี่ปฏิบัติแล้วทำไมมันไปไม่ได้
ปฏิบัติแล้วทำไมมันขาดๆ เกินๆ ปฏิบัติแล้วทำไมมันล้มลุกคลุกคลาน ครูบาอาจารย์ของเราชี้แนะเรา
หน่อย ชี้แนะเราหน่อย”

เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านทำเป็นตัวอย่างนะ เวลาบอกว่าพระ
อรหันต์ เวลาตรัสเดียว นี่เขาบอกพระอรหันต์ไม่เคยนอน นอนไม่ได้ ราตรีเดียวมันสว่างโพล่งตลอด
พระอรหันต์ไม่เคยนอนเลย

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านนอน นอนสี่หยาสน์

นี่เราตีความกันไปทั้งนั้น มาตรฐานของกิเลสศึกษาธรรมก็เอากิเลสไปจับไปตีความว่า
มันเป็นอย่างนั้นตามความเข้าใจของตัว เพราะว่าอะไร เพราะคำว่า “กิเลส” มันมีแต่ความบีบ
คั้นของใจ เราก็คงเราทุกข์เรายากนัก เวลาถ้าสิ้นกิเลสไปเป็นพระอรหันต์ขึ้นมามันก็จะมีความ
สุขสมความปรารถนาที่เราคาดหมายไว้ การคาดหมาย ผู้ใดปฏิบัติธรรมด้วยการคาด
การหมาย มันก็ได้ธรรมะด้นเดา มันดันไป มันเดาไป มันคิดของมันไป จินตนาการของมัน
ไป ไม่มีความจริงสักอย่าง เพราะเราจะคิดความจริงขึ้นมาไม่ได้ เพราะเราไม่เคยพบเคยเห็น
อย่างนี้

จิตของเราเวียนตายเวียนเกิดนะ เวลาเวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะ คูสิ ในเทวดา อินทร์
พรหม เรายังจินตนาการกันได้ เราจินตนาการได้นะ เทวดา อินทร์ พรหม ภาพเป็นอย่างนั้น เวลา
พูดไปนี่เข้าใจกันได้ เวลานรกอเวจีนี้เข้าใจกันได้ แต่เวลาโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี พระ
อรหันต์ นี่เข้าใจไม่ได้ เวลาบอกว่า เวลาเป็นนิพพานมีความสุขอย่างยิ่ง มันจะว่างไปหมดเลย เราก็คง

จินตนาการความว่างๆ ว่างอะไรล่ะ เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาก็เอาแต่กิเลสของตัวประพฤติปฏิบัติ นี่มันคนละมาตรฐาน มาตรฐานของโลก ไม่ใช่มาตรฐานของธรรม

ถ้าเราปฏิบัติจะเอาความสงบระงับนะ ถ้าจิตสงบ เห็นไหม เพราะความล่งเลงสัย เพราะความไม่มั่นใจของเรา เวลาครูบาอาจารย์ท่านเทศนาว่าการท่านบอกว่า ถ้าเราไม่มั่นใจว่ามันมีความจริง เพราะเรามีกายกับใจใช่ไหม มันก็เปรียบเหมือนสระน้ำ สระน้ำถ้ามันมีจอมกั้นแห่น ถ้าเราแหวกจอมกั้นแห่น มันก็จะมีน้ำนั่น ถ้ามีน้ำ มันเป็นความมั่นใจ เป็นบุคลาธิษฐาน

ถ้าบุคลาธิษฐานกับธรรมาธิษฐานนะ บุคลาธิษฐานคือวิธีการ บุคลาธิษฐานมันเป็นวัตถุที่จับต้องได้ วัตถุที่ยกขึ้นมาให้เราเห็นเทียบเคียงได้ เหมือนสระน้ำนั่น ถ้าเราแหวกจอมกั้นแห่นนั่นมันก็จะเห็นน้ำนั่น นี่เป็นบุคลาธิษฐาน ถ้าเป็นบุคลาธิษฐาน บุคลาธิษฐานถ้าคนมีธรรม เห็นไหม ธรรมาธิษฐาน ถ้าเห็นน้ำ น้ำเป็นประโยชน์อะไรล่ะ น้ำนี้ใช้ประโยชน์สิ่งใด น้ำจะมีคุณภาพอย่างไร นี่ธรรมาธิษฐาน มันเป็นเรื่องมันจะร่มเย็นเป็นสุข มันจะเป็นความจริง

แล้วเราประพฤติปฏิบัติขึ้นไป ถ้าเรามั่นใจของเรา เราฟังครูบาอาจารย์ท่านยืนยันกับเราว่ามันมี ในศาสนานี้มีมรรคมีผล ถ้าในศาสนานี้มีมรรคมีผล แม้แต่หนองน้ำ หนองน้ำมันก็มีน้ำของมันจริงๆ เวลาเราแหวกจอมกั้นแห่นไปมันก็เจอน้ำจริงๆ นี่ยืนยันว่ามรรคผลมันมี ถ้าเรายืนยันว่ามรรคผลมันมี ด้วยความอ่อนด้อย ด้วยความอ่อนด้อยของเรา ด้วยมันคนละมาตรฐาน มาตรฐานของครูบาอาจารย์ท่านพยายามชี้แนะเป็นหลักเป็นชัยให้เรามั่นคง แล้วให้เราประพฤติปฏิบัติให้เราประสบความสำเร็จ ประสบความจริงขึ้นมาจากใจ ถ้าใจเราประสบความสำเร็จ เป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันติภูมิจึง จิตนี้มันจะรู้ของมัน มันจะเห็นของมัน มันจะยืนตัวของมันขึ้นมาได้ เหมือนกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เอหิภิกขุ บวชให้เอง สั่งสอนเอง เทศนาว่าการเอง อบรมเอง จนถึงที่สุดแห่งทุกข์เหมือนกันเอง มาตรฐานนี้มาตรฐานของธรรม ธรรมะมีมาตรฐานเดียว

แต่เวลามาตรฐานของกิเลส ในสมัยปัจจุบันคนมีกิเลสมาวช เห็นใหม่ เรามีกิเลสเราก็มาปฏิบัติ แล้วมาปฏิบัติขึ้นมา เพราะกิเลสของเรา กิเลสหายาบ กิเลสกลาง กิเลสละเอียด กิเลสอย่างหายาบๆ มันคืออะไร ก็มันคือด้านของมัน กิเลสอย่างกลางๆ ก็โดยสามัญชนชั้นกลางเรานี้ เวลากิเลสอย่างละเอียด จะพุดดีมาก ดิขนาดไหนมันก็มีกิเลสอยู่ในใจ มันก็บีบคั้นมาในใจทั้งนั้นนะ ฉะนั้นเวลาปฏิบัติโดยกิเลส มาตรฐานของกิเลส มันก็จะเอารัดเอาเปรียบ จะเอาสะดวกสบาย จะเอาธรรมะที่มันหยิบกว่าเอาได้ง่ายๆ นี่ถ้ามาตรฐานของกิเลสเป็นอย่างนั้น เวลาเราไปเจอแนวทางปฏิบัติอย่างใดที่สมกับกิเลส เราก็พอใจ

ฉะนั้น เวลาเราบวชเข้ามาแล้ว เราปฏิบัติแล้ว เวลาครูบาอาจารย์ท่านเป็นหลักเป็นชัย ท่านยืนยันกับเรา ยืนยันกับเราให้เรามั่นใจ แล้วให้เรา มีสติปัญญาปฏิบัติของเราขึ้นมา ถ้าบอกว่าความจริงมันมี เห็นใหม่ เราปฏิบัติค้นหาความจริงกันนะ

เวลาเราแสวงหาเงินหาทอง เราก็ต้องการเงินทองที่เป็นของจริง เงินก็เป็นเงินจริงๆ เวลาเป็นทองคำก็เป็นทองคำจริงๆ ไม่ใช่เอาเงินเอาทองที่สมมุติกันขึ้นมาทับซ้อนกันไปอีก ให้มันใช้ประโยชน์ไม่ได้ นี่เราทำเราก็หวังความจริงของเรา แต่เพราะมาตรฐานของกิเลส ครูบาอาจารย์ท่านยืนยันกับเราขนาดนั้นว่า ถ้าเราแหวกสระน้ำ แหวกจอกแหน มันก็จะมีน้ำ ถ้าแหวกจอกแหนมีน้ำ นี่บุคลาธิษฐาน แล้วเราปฏิบัติตามความเป็นจริง มันเป็นจริงไหมล่ะ เราแหวกจอกแหน แหวกจอกแหนอย่างไร

คูสิ การคมนาคมทางแม่น้ำลำคลอง ถ้ามันมีจอกแหนนะ จอกแหนที่มันปิดทางอยู่ การจราจรนั้นเขาพยายามจะพายเรือเขาผ่านไปเพื่อเป็นการคมนาคมของเขา เขาผ่านไปได้อ่าง ถ้าจอกแหนมันยังไม่แน่นหนาเกินไป เขาก็ผ่านไปผ่านมาได้ด้วยความยากลำบากขึ้นเรื่อยๆ แต่ถ้าจอกแหนมันมีจำนวนมากจนเรือ จนพาหนะนั้นมันผ่านไปไม่ได้ มันก็ไปไม่ได้ แล้วจะแหวกกันอย่างไรล่ะ

เวลาเราปฏิบัติ เวลาปฏิบัติยืนยันว่า ถ้าแหวกจอกแหนแล้วเจอน้ำ แล้วเจอน้ำ ทำอย่างไรต่อไปล่ะ ถ้าแหวกไปแหวกมา เรือมันก็ผ่านไปผ่านมาอยู่นั่นแหละ แล้วเรือผ่านไปผ่านมา ถ้าไม่เก็บ

จอกแห่น ไม่ช่วยกันบำรุงรักษา ไม่ช่วยกันเก็บนะ แม้แต่ทางโลกมันยังเป็นไปไม่ได้เลย ทางโลกจะเป็นไปได้อย่างไรถ้าไม่ช่วยกันพัฒนา ถ้าไม่ช่วยกันพัฒนา มันจะลุกลามไปอย่างนั้นนะ จนมันปิดทางน้ำนั้น การจราจรทางน้ำมันเป็นไปได้ แต่เราก็บอกว่า “มันเป็นความจริงๆ ความจริงของเรา อย่างไรมันก็เป็นไปได้”...นี่มาตรฐานของกิเลส มันเหมารวมเอา มันมีเล่ห์มีเหลี่ยม มีชั้นมีเชิงอยู่ในใจ มันไม่เป็นความจริงหรอก

แต่ถ้าเป็นความจริงนะ ถ้าครูบาอาจารย์ท่านเคยประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มาตรฐานของธรรม มันมีมาตรฐานเดียวเท่านั้นแหละ จอกแห่นคือกิเลสค้นหาความทะยานอยาก น้ำนั้น น้ำนั้นก็คือหัวใจ ก็คือความรู้สึกรักของเราไง ถ้าน้ำนั้นมีความรู้สึกของเรา น้ำใสจะเห็นตัวปลา เวลาทำความสงบของใจขึ้นมา จิตสงบแล้วมันจะเห็นตัวปลาๆ ทุกคนทำสมาธิ จิตเป็นสมาธิ ถ้าครูบาอาจารย์ที่อ่อนด้อยก็บอกว่า “ธรรมนี้เป็นความว่าง นิพพานเป็นความว่าง สิ่งต่างๆ เป็นความว่าง”

เราก็กังไปทำความว่าง น้ำใสจะเห็นตัวปลา พอจิตสงบเข้ามามันก็ใส ใสของมัน ว่างของมัน แล้วปลามันอยู่ไหนล่ะ ปลามันอยู่ไหน

น้ำใสแล้วเห็นตัวปลา มันก็เป็นบุคลาธิษฐานเหมือนกัน ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าน้ำใสแล้วจะเห็นตัวปลา ถ้าน้ำขุ่นขึ้น น้ำเป็นโคลนเป็นตม มันจะไม่เห็นปลา เห็นไหม ต้องทำความสงบของใจ ถ้าใจมันสงบเข้ามาก็เหมือนน้ำใส ถ้าน้ำใสแล้วก็ต้องค้นหาตัวว่าปลามันอยู่ไหน ก็คือกิเลสมันอยู่ไหน

การประพฤติปฏิบัติมันมีขั้นมีตอนของมัน มาตรฐานของธรรมมันมีของเขา ถ้าจิตใจของใครที่เป็นธรรม เป็นธรรมเวลาพูดออกมา คนที่มีความรู้จริงออกมาอย่างใดมันก็มีธรรมออกมา แต่ถ้าจิตใจที่มันไม่มีธรรม มันไม่มีธรรมมันพูดออกไปมันก็สักแต่ว่าพูด สักแต่ว่าเป็นสัญญา สักแต่ว่าที่ครูบาอาจารย์ท่านเป็นบุคลาธิษฐานยืนยันกับเราว่ามีธรรมะจริง แต่วิธีการชำระล้างกิเลสมันยังมีขั้นตอนของมันต่อไป ถ้ามันเป็นจอกเป็นแห่น เราก็กต้องเก็บ เราก็กต้องพยายามพัฒนาเอาจอกเอาแห่นนั้น เอาจอกแห่นมาทำไม คูสิ เขาเอาไปตากแห้ง เอาไปทำเป็นสินค้ายก็ได้ เขาเอาไปหมักทำเป็นปุ๋ยก็ได้ เขาเอาไปทำประโยชน์ สิ่งใดเป็นประโยชน์ นั่นเขาทำของเขาเพื่อพัฒนาของเขา ถ้าใจของเรา

ละ ถ้าจิตมันสงบแล้วมันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริงนะ ตามความเป็นจริง ถ้าเห็นไม่จริงก็มี เห็นไม่จริงก็เห็นโดยอุปาทาน เห็นโดยอุปาทาน เห็นโดยสัญญา มันหมาย เห็นโดยจินตนาการ มันเห็นแตกต่างหลากหลายขนาดไหน

นี่พูดถึงถ้ามาตรฐานของธรรม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ วันนี้วันมาฆบูชา มาฆบูชา เริ่มต้นตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เอหิภิกขุ บวชเข้ามา แล้วอบรมสั่งสอนขึ้นมาเป็นพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ แล้วให้เผยแผ่ธรรมออกไป จากผู้ที่มีความสะอาดบริสุทธิ์ ผู้ที่ไม่มีเล่ห์เหลี่ยมในใจ เวลาผู้ที่ไม่เล่ห์เหลี่ยมในใจแล้วเขาประพฤติปฏิบัติของเขาตามความเป็นจริง เขาต้องมีมรรคมีผลในใจตามความเป็นจริง มรรค ๔ ผล ๔

ถ้ามรรค ๔ ผล ๔ คนที่มีมรรค ๔ ผล ๔ ด้วยกัน คนที่รู้ความเป็นจริง เพียงแต่มันแตกต่างกันว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา เป็นผู้รู้ตัวเอง ตรัสรู้เองโดยชอบ แต่ ๑,๒๕๐ องค์นั้นเป็นสาวกสาวกะ ผู้ที่สร้างสมบุญญานุการมา เวลาได้เอหิภิกขุ บวชกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้อบรมสั่งสอน อบรมสั่งสอนจนถึงที่สุดแห่งทุกข์ด้วยกัน เวลาเผยแผ่ไปมันก็เป็นประโยชน์ เห็นไหม ไม่มีแง่ไม่มีงอน

แต่ถ้าเรามีกิเลสค้นหาความทะยานอยาก อยู่กับครูบาอาจารย์ก็มีแง่มีงอน มีแง่มีงอน มีเล่ห์เหลี่ยม พอมีเล่ห์เหลี่ยม สิ่งที่มีเล่ห์เหลี่ยม เราฟังธรรม ฟังธรรมโดยเล่ห์โดยกล โดยเล่ห์เหลี่ยม มันไม่เอามาเป็นประโยชน์กับเราตามความเป็นจริง ถ้าเป็นประโยชน์กับเราตามความเป็นจริง เราปฏิบัติไป เรารู้เราเห็นสิ่งใด มันมีขั้นตอนของมันไง มันมีขั้นตอน ขั้นตอนการขุดคุ้ยหาภิเลส

ในการประพฤติปฏิบัติของเรา นักปฏิบัติมามหาศาล ถ้าจิตสงบแล้วทำไมมันไม่เห็นกาย

ถ้าจิตมันสงบแล้ว ถ้าสงบโดยสังขารนะ โดยความเป็นจริงนะ แม้แต่ทำความสงบยังทำความสงบกันไม่ได้ เอาชนะใจตัวเองไม่ได้ ทำให้น้ำนั้นใสแล้วเห็นตัวปลาไม่ได้ ไม่แหวกจากแหมาให้เห็นน้ำ ถ้าคนเราอดอาหารได้นะ อดอาหาร เรามีการอดอาหารกันเพื่อประพฤติปฏิบัติ แต่ออด

น้ำตายนะ สิ่งทอดน้ำตายเพราะร่างกายมันขาดน้ำไม่ได้ แต่ขาดอาหาร เรามีสิ่งไปเกื้อกูลได้เพราะยังมีน้ำเลี้ยงอยู่

ฉะนั้น ถ้าเราแหวกจอกแหนแล้วเราจะเห็นกิเลสอย่างไร ถ้าการเห็นกิเลสมันก็ต้องจับจอกแหนขึ้นมา จับจอกแหน จับนะ ถ้าจับได้ น้ำใสก็เห็นตัวปลา ถ้าจับได้ มันก็เห็นกิเลส แต่ถ้าเราไม่รู้จักจอกแหน เขาบอกว่าแหวกจอกแหนๆ แหวกจนไม่มีจะแหวก มันทำอะไรมันถึงไม่มีจะแหวก มันจะเป็นไปได้ได้อย่างไร มันเป็นไปได้ไม่ได้ มันเป็นไปได้ไม่ได้เพราะมีแ่งมึงอน มีเล่ห์มีเหลี่ยมมันไม่เป็นความจริง ถ้าเป็นความจริงนะ จับจอกแหนแล้วทำลายจอกแหนอย่างไร การทำลายเวลาครูบาอาจารย์ของเรา เวลา **ธมฺมสากจฺจนา เอตมฺมํจกฺกมฺมุตฺตมํ** เห็นไหม ขณะจิตที่มันเป็น ถ้าขณะจิตที่มันเป็นนี่มันไม่เป็นความจริง ไม่เป็นความจริงนะ คนเจ็บไข้ได้ป่วย เวลาเรารักษา หาหมอ เรารักษา มา ดูแลมาตลอด แต่เวลามันหาย มันหายนะ แต่กว่าที่มันจะหาย มันดูแลมาตลอดใช่ไหม นี่ก็เหมือนกัน เวลาประพฤติปฏิบัติ ถ้าจิตเราจับกิเลสได้ เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ มันดูแลกันมา มันฝึกหัดปัญญามา มรรคมันจะเดินของมันไปเป็นขั้นเป็นตอนของมันขึ้นไปตั้งแต่ปัญฺชนเป็นกัลยาณปัญฺชน

เวลากัลยาณปัญฺชน นี่กัลยาณปัญฺชนนะ เจริญแล้วเสื่อมๆ ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะ เจริญแล้วเสื่อมอยู่อย่างนั้น มันไม่ก้าวเดินเสียที นี่ยังภาวนาไม่เป็น แต่ถ้าจิตสงบแล้วเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง ถ้าเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง นั้นจะเริ่มต้นพัฒนาใจนี้เข้าสู่วิปัสสนา เป็นโสดาปัตติมรรค ถ้าโสดาปัตติมรรคพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า นีตทั้งคปหาน พิจารณาแล้วมันปล่อยๆ เป็นตทั้งคปหาน ถัดทั้งคปหาน ถ้าไม่ถึงที่สุด มันก็ยังเสื่อม เสื่อมลงมาเป็นปัญฺชน แต่ถ้าพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าจนถึงที่สุด คำว่า “ถึงที่สุด” เวลามันสมุจเฉทปหาน นี่ขณะจิต ขณะจิตที่มันเปลี่ยนจากปัญฺชนเป็นกัลยาณปัญฺชน เวลากัลยาณปัญฺชนเป็นอริยบุคคล ถ้ามันเป็นโสดาบันขึ้นมาแล้ว เป็นอนุปปชรรณ มันไม่มีการเปลี่ยนแปลง มันมีขั้นมีตอนของมันขึ้นไป ถ้ามีขั้นมีตอน นี่ไง สิ่งที่เป็นความจริง ถ้ามันไม่มีแ่งมึงอน มันก็ต้องเป็นความจริงของมัน แต่ถ้ามันมีแ่งมึงอน มันก็ตะแบงไปอย่างนั้นนะ ตะแบงไป

เวลาบุคลากรนั้นะ สิ่งที่เป็นวัตถุนี้เป็นบุคลากรนั้นะ แล้วธรรมะนั้นมันมีที่ไหน มันไม่มีธรรมะนั้น ธรรมะนั้นคือสภาวะธรรม สิ่งที่มีธรรมะนั้นไม่มี พอมันไม่มี มันก็แสดงออกมาไม่ได้ สิ่งที่ได้แสดงออกมาไม่ได้ มันเป็นความจริงไม่ได้ เป็นความจริงที่ว่า พิจารณาอย่างไร พิจารณาแหวกจากไหนๆ มันแหวกอย่างไร นี่มันมีแง่มองของมัน มันไม่จริงขึ้นมา แล้วก็อ้างกัน อ้างกันว่า “ถ้ามันปฏิบัติแล้วก็เหมือนกินอาหาร เหมือนกินข้าว กินข้าวแล้วก็ต้องอิ่ม กินอิ่มแล้วก็จบกัน”...นี่มันตะแบง

คำว่า “กินข้าวแล้วอิ่ม” เขาพูดกันเพื่อไม่ต้องการให้มีการยืนยัน ยืนยันว่า อิ่มอย่างไร คุณสิ ในปัจจุบันนี้เวลาเขากินอาหารเป็นพิษ นักเรียนนี้ขนาดกินนมบูด ส่งโรงพยาบาลทั้งนั้นนะ กินแล้วอิ่มไหม นมบูดอิ่มไหม ตายนะสิ ถ้ากินแล้วตายละ ถ้ากินแล้วอิ่ม อิ่มอย่างไร

มันมีกินแล้วตายกับกินแล้วอิ่ม ถ้ากินแล้วอิ่ม มันต้องเป็นสัมมาทิฐิ มันเป็นมรรคญาณ มันเป็นความถูกต้อง นั่นกินแล้วอิ่ม แต่ถ้ามันเป็นนมบูด มันเป็นอาหารที่เป็นพิษ กินแล้วตาย การปฏิบัติจะไม่มีการดำเนินการต่อไป การปฏิบัติอยู่แค่นั้นนะ มันก็เป็นมาตรฐานของกิเลส กิเลสเป็นมาตรฐาน นี่ถ้าจิตใจมันเป็นธรรม มันจะเป็นธรรม ถ้าจิตใจเป็นกิเลส อย่างไม่ดีก็เป็นกิเลส

เวลาอ้างอิงกันไป บอกว่า “ทำอะไรก็ได้ จะขึ้นเขาทางไหนก็ได้ จะขึ้นเขาสูงหนึ่ง จะขึ้นช่องไหนก็ได้”...ขึ้นเขาหรือวนในภูเขา วนอยู่ที่ตีนเขานั้นนะ วนไปวนมาอยู่นั้นนะ วนรอบภูเขา นะ มันไม่ใช่ได้ขึ้นเขา การขึ้นเขา มันต้องปีนเขา ถ้าจิตใจที่อ่อนแอ จิตใจที่ไม่มีกำลัง มันไม่กล้าสมบุกสมบัน มันไม่กล้าเดินขึ้นสู่เขา มันเดินไปแล้วมันคิดของมันว่ามันขึ้นเขา

การขึ้นภูเขานั้น มาตรฐานของธรรมะมีมาตรฐานเดียว การขึ้นเขา ภูเขา ภูเขาที่เราปฏิบัติอยู่นี้ก็ภูเขา ภูเขา ภูเขานั้น เขาทำลายได้ทั้งนั้นนะ ภูเขานั้น เดี๋ยวนี้เขาระเบิดเอาไปเป็นแร่หินต่างๆ เขาทำประโยชน์ทั้งนั้นนะ ภูเขานั้นระเบิดหมด ทำลายหมด แต่ภูเขานี้ ภูเขาในใจนี้ไม่มีใครทำลายมันได้เลย ไม่มีใครทำลายได้ มันมีแต่มีแง่มอง

เวลาเขาบอก เขาบอกว่าภูเขาข้างนอก อ้างอิงกันว่าภูเขาขึ้นทางไหนก็ได้ ถ้าภูเขาขึ้นทางไหน ขึ้นเขานะ คุณ เวลาเขาฝึกฝน เขาจะขึ้นภูเขา ภูเขาหิมาลัยเขาจะขึ้นกัน เขาต้องไปหัดปีนเขากัน หัดปีนเขากันเพราะปีนเขาเพื่อให้ร่างกายมันแข็งแรง เพื่อให้มันทนต่อสภาพที่ออกซิเจนมันน้อยได้ เวลาขึ้นไปสู่ที่สูง ออกซิเจนมันไม่มี ออกซิเจนมันเบาบาง แล้วเราจะหายใจอย่างไร ขนาดคนที่เขาฝึกหัดนะ เขาเอารถออกซิเจนขึ้นไป แล้วก็ไปทิ้งบนภูเขา ไปตายกันบนภูเขา มหาศาล ไปตายบนภูเขาก็มี ไปตกเขาตายก็มี แล้วเวลาปีนขึ้นไปแล้วก็ปีนไม่ไหวก็มี เขาต้องฝึกหัดของเขา แล้วถ้าฝึกหัดแล้วจะขึ้นทางไหน จะขึ้นไปแล้วมันเป็นอย่างไร นี่ไง ธรรมาธิฐานไง ถ้าบุคลาธิฐาน จะขึ้นเขาทางไหนก็ได้ คนฟังก็เชื่อนะ เออ! จะขึ้นเขาทางไหนก็ได้

จะขึ้นทางไหนก็ได้ นี่มันเป็นแง่เป็นงอนใจ เวลาเขาขึ้นกันนะ เขาขึ้นทางเนปาล ทางเนปาลมันขึ้นแล้วมันขึ้นไปโดยสะดวก จะขึ้นทางทิเบตก็ได้ จะขึ้นทางอินเดียก็ได้ จะขึ้นทางไหนก็ได้ แต่ขึ้นหรือเปล่านั้น หรือวนรอบอยู่นั่นล่ะ เพราะภูเขาสูงหนึ่งมันครอบคลุมหลายประเทศนะ มันครอบคลุมหลายประเทศ จะขึ้นทางไหนก็ได้ จะขึ้นทางไหน แต่ต้องขึ้นไปแล้วเขาจะรู้ของเขา นี่ธรรมาธิฐาน

บุคลาธิฐานคือเราเอามาอ้างอิงกัน

ธรรมาธิฐาน มันจะมีขั้นตอนตามความเป็นจริงของมัน นี่ธรรมะที่มีมาตรฐานเดียว

ธรรมะหลายมาตรฐานเป็นธรรมะของกิเลส เป็นแง่เป็นงอนของกิเลส กิเลสมันไม่มีทางไป มันก็หาทางออกของมัน หาทางเดินมันไปตามแต่จะอ้างอิงไป นี่ปฏิบัติธรรมดันเดาธรรมมันถึงไม่เป็นความจริง

ถ้าปฏิบัติธรรมตามความเป็นจริงนะ ปฏิบัติธรรมไม่มีสอง หนึ่งไม่มีสอง ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจมันสงบนะ ถ้าเราแหวกจอกแหน เราจะเห็นน้ำ ถ้าเราจะขึ้นเขา เราต้องฟื้นฟูร่างกายของเรา ฟื้นฟูร่างกาย พยายามปฏิบัติของเราขึ้นมาให้มันเป็นความจริง ถ้ามันปฏิบัติขึ้นมาเป็นความจริง จะขึ้นเขาไหนก็ได้ ภูเขานี้ ภูเขา ภูเขา เราจะทำลายออกมาอย่างไร กิเลสค้นหาความทะยานอยากในใจถ้ามันจะทำลายของมัน เห็นไหม

วันนี้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนานะ วันสำคัญเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เอิหิกขุ บวชให้เอง แล้วฝึกหัดเองจนสิ้นกิเลสทั้งหมด แล้วเวลาสิ้นกิเลสแล้วเผยแผ่ธรรมมาๆ ขณะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมมาครั้งแรก วินัยยังไม่มี ยังไม่ได้บัญญัติวินัย บัญญัติวินัยมาเพราะพระจุนทะเห็นศาสดาลัทธิต่อหน้าเวลาเขาตายไป ลูกศิษย์ลูกหาของเขามีการ กระทบกระเทือนกัน มีการทะเลาะเบาะแว้งกัน มาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในห้อง ศสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติวินัย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกบัญญัติไม่ได้ บัญญัติไม่ได้ เพราะอะไร เพราะพระอรหันต์ทั้งนั้น มีความสงบสุข มีแต่การชักนำ รื้อสัตว์ชนสัตว์ พยายามชักนำขึ้นมาเพื่อประโยชน์กับการรู้แจ้ง เพื่อประโยชน์กับเรื่องบุญกุศล เพื่อประโยชน์กับการบรรลุธรรมในใจของบริษัท ๔ ไม่ได้หวังสิ่งใดเลย ทำเพื่อประโยชน์ทั้งนั้น ถ้าทำเพื่อประโยชน์ ไปบัญญัติวินัยอะไร

แต่เวลาพระจุนทะบอกเพื่อความมั่นคงของศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบอกว่า “ถ้ามันมีเหตุแล้วเราถึงจะบัญญัติ” ถ้ามันมีเหตุ เห็นไหม พอภิกษุมากขึ้น ผู้ที่บวชเข้ามาในศาสนา จากที่ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้บวชให้ เริ่มตั้งแต่ถึงไตรสรณคมน์ มันก็มีจำนวนมากขึ้น พอจำนวนมากขึ้น การปกครอง การดูแล ผู้ที่สอน ใครจะไปสั่งสอน เพราะถ้าพระอรหันต์สั่งสอนมันก็จบไป แต่ถ้ามันดันเดาละ มันแง่งอนของกิเลสสั่งสอน มันก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ใจ แล้วยิ่งอุตตฺติจตุตถกรรมขึ้นมามันยิ่งไปเลย ในสมัยพุทธกาล จัปพัคคีย์ สิ่งต่างๆ ที่บัญญัติวินัยขึ้นมาแล้วก็พยายามบิดเบือน พอบิดเบือนขึ้นมากก็มีอนุบัญญัติ อนุบัญญัติบัญญัติมาตลอด บัญญัติเพราะอะไรละ บัญญัติเพราะมันมีพวกเล่ห์กลเข้ามา พวกที่แอบแฝงเข้ามาศาสนาแล้วไม่เชื่อ ไม่ลงใจใจ

คำว่า “ลงใจ” ถ้าเราประพฤติปฏิบัติดีนะ ถ้าครูบาอาจารย์ของเราเป็นธรรม มันซึ่งบุญซึ่งคุณมากนะ คุณิ พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยไม่ได้นัดหมาย เพราะมันซึ่งบุญซึ่งคุณ ซึ่งบุญมาก

คนเราเป็นไฉ้เจียนตายนะ คนที่กิเลสฝังหัวใจ คนที่มารครอบงำอยู่มั่นทุกซอกทุกซอมนั้นนะ แล้วที่ตัวเองว่า ชฎิล ๓ ฟัน้องก็ปฏิญาณตนว่าเป็นศาสดา ก็คิดว่าตัวเองควบคุมได้ ควบคุมได้ก็ด้วยการรักษาสถานะเท่านั้นเอง เพราะมันไม่มีใครสั่งใครสอน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปทรมานเอา “เธอไม่ใช่ เธอไม่ใช่พระอรหันต์ เธอกิเลสเต็มหัวใจ”

คอตกเลย พอคอตก ฟังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พิจารณาไปถึงที่สุดแห่งทุกข์ เห็นไหม มันซึ่งบุญซึ่งคุณ ถึงเวลาแล้วความลงใจ ถ้าเป็นธรรมนะ จะไม่มีการกระทบกระเทือนกัน ถ้าเป็นธรรมนะ อาจารย์เป็นธรรม ลูกศิษย์เป็นธรรม สิ่งต่างๆ เป็นธรรม ธรรมมีแต่ความร่มเย็น เป็นสุข ธรรมมีแต่ความชุ่มชื้น ถ้าเป็นธรรมนะ

แต่ถ้ามันเป็นกิเลส “ทำสิ่งใดครูบาอาจารย์ก็ไม่เอออวยสักที ทำสิ่งใดครูบาอาจารย์ก็คอยได้ คอยแย่ง ทำสิ่งใดครูบาอาจารย์ก็ไม่เชื่อถือศรัทธาเรา”

จะไปเชื่อถือศรัทธาอะไร เพราะเราเป็นลูกศิษย์ เราไม่ใช่เป็นอาจารย์ เพราะเป็นอาจารย์ ครูบาอาจารย์ที่เป็นอาจารย์ของเราท่านได้พิจารณาของท่าน ท่านได้ชำระล้างกิเลสของท่าน แล้วจิตที่มันสูงกว่า ท่านเห็นเล่ห์กลเราทั้งหมดละ แต่คำว่า “อาจารย์” เหมือนพ่อแม่กับลูก พ่อแม่รักลูกมากนะ พ่อแม่มีลูกหลายคนนะ ลูกดีก็มี ลูกที่มันปานกลางก็มี ลูกที่มันไม่เอาไหนก็มี พ่อแม่ทุกข์ตรมใจทั้งนั้นนะ แต่พ่อแม่ก็พยายามเลี้ยงดู พยายามจะเกลี้ยกล่อมให้มันเป็นคนดีขึ้นมาให้ได้

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันลงใจ สิ่งทีลงใจ เวลาวันนี้นวันสำคัญ พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ไม่ใช่ลงใจธรรมคานะ ลงใจด้วย อยากไปกราบไปไหว้ อยากจะเคารพบูชา ไปโดยไม่ได้นัดหมาย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่มันสะอาดบริสุทธิ์นะ เทศนาว่าการด้วยความสุข วิมุตติสุข เพราะใจมันเป็นสุขอยู่แล้ว ไม่มีแรงแอนในใจ แล้วจะรื้อสัตว์ขันธ์สัตว์ ฉะนั้น สิ่งทีมันลงใจ มันจะเป็นประโยชน์

ถ้าไม่ลงใจ เห็นไหม ครูบาอาจารย์ท่านว่าอย่างไรเราก็ตีความไปประสาเราว่า กินแล้วก็อึ้งเอง ปฏิบัติไปมันก็รู้เอง รู้ไปต่างๆ...แล้วรู้อะไรละ รู้กิเลสใจ แต่ถ้ามันเป็นจริงนะ เราจะตั้งใจของเรา

เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เราปฏิบัติได้ มันก็จะเป็นสมบัติของเรา เราปฏิบัติไม่ได้ เราก็ปฏิบัติบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า รักษาใจของเรา สร้างอำนาจวาสนาบารมีของเรา อย่างน้อยเนื้อต่ำใจ อย่างมีแง่มีงอนกับธรรม กับธรรม เพราะครูบาอาจารย์ของเราถ้าเป็นธรรมแล้ว นั่นล่ะอยู่ใกล้ครูบาอาจารย์ ถ้าเราปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ มันจะเป็นอำนาจวาสนา

เราอยู่กับครูบาอาจารย์มา ถ้าครูบาอาจารย์ท่านทำสิ่งใด เราอยากอุปัฏฐาก เราอยากช่วย อยากดูแลเพื่อหวังผลบุญ ขอให้บุญบั้ง เพื่อภาวนาจะได้ง่ายขึ้น แต่ถ้ามีแง่มีงอน มันน้อยเนื้อต่ำใจไปทุกอย่าง อะไรก็ไม่ถูก อะไรก็ไม่ดีไม่งามไปสักอย่างเลย

ครูบาอาจารย์ของเราท่านเป็นธรรม ท่านจะทำเราด้วยความซื่อสัตย์ นี่เป็นจริงไหม เพียงแต่ที่เรา สมองหรือความรู้สึกของเรามันหมุ่นไม่ทัน มันหมุ่นไม่ได้ขนาดนั้นเขียวหรือ นี่ไง ถ้ามันมีแง่มีงอนมันเป็นของมันอย่างนั้น

ถ้าไม่มีแง่มีงอนนะ สิ่งที่คุณครูบาอาจารย์ท่านพูดมา ท่านพูดมาเป็นบุคลาธิษฐาน บุคลาธิษฐาน หมายความว่า เราไม่มีเขาวนัปัญญาขนาดนั้นเลย ถึงต้องบอกว่า ถ้าแหวกจอกแหนจะเจอน้ำ ถ้าแหวกจอกแหนเจอน้ำ คนที่ไปเจอน้ำจะรู้เองว่าสมาธิเป็นแบบใด แล้วถ้ามันได้แยกได้แยะของมันนะ มันจะรู้เองว่ามันเห็นกิเลสอย่างไร แล้วถ้ามันพิจารณาของมันถึงที่สุด เวลามันสมมุติเจตนา จะรู้เลยว่าเราจะทำลายจอกแหนอย่างไร

ถ้าคนเรานะ ไม่ได้ชำระล้างกิเลสแต่ละขั้นแต่ละตอนขึ้นไป ไม่มีขณจิต ถ้ามีขณจิตการพูดออกมามันจะบอก ถ้ามีขณจิตนะ เป็นโศคาบัน เป็นสัททาคามี เป็นอนาคามี สิ้นสุดแห่งทุกข์เป็นพระอรหันต์ มันทำอย่างไร แล้วถ้ามันทำอย่างไรแล้ว แล้วถ้าจิตมันทำอย่างนั้นได้ จิตใจมันจะไม่แง่มีงอนเลย เพราะจิตใจมันสะอาดบริสุทธิ์ มันจะเอาความแง่มีงอนมาจากไหน

ถ้ามันยังมีแง่มีงอนอยู่เนี่ย แล้วเวลาคุณธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พูดธรรมะของครูบาอาจารย์เราว่า “มันเป็นอย่างนั้น การขึ้นภูเขาจะขึ้นทางใดก็ได้ จะทำสิ่งใดก็ได้ ทำสิ่งใดก็ได้ ใครจะมาติณินินทาฉันไม่ได้ ใครจะมาจับผิดฉันไม่ได้”

มันไม่ต้องจับผิดหรอก คนพูดมันก็ไม่แน่ใจ คนพูดมันก็หวั่นไหว ถ้ามันไม่หวั่นไหว ทำไมไม่พูดความจริงออกมาละ มันก็หวั่นไหวของมันเองนั่นแหละ ถ้ามันมีอยู่ในใจนะ ถ้าใจของใครมีกิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันยังมีของมันอยู่ มันหวั่นไหวทั้งนั้นนะ มันมีความสงสัย มันมีความกระเทือนใจทั้งนั้นนะ แล้วถ้ามีความกระเทือนใจ เราจะทำอย่างไร

ถ้าเราจะทำของเรานะ เราตั้งสติของเรา เกิดมาชาตินี้เกิดมาเป็นมนุษย์ การเกิดการตาย เราเป็นชาวพุทธด้วยกัน เราก็เห็นว่าการเกิดและการตายมันเวียนตายเวียนเกิด แต่ด้วยความประมาท ด้วยความที่คิดว่าเรามันไม่มีทางออก นี่กิเลสมันอาศัยแค่นี้ “ยังไม่ตายหรอก จะตายอีก ๑๐๐ ชาตินี้ คำรงชีวิตของเราไปก่อน” มันเกลี้ยกล่อมแค่นี้ ตายท่าหมดเลย

แต่ถ้าเราเป็นความจริงนะ เราเห็นนะ หายใจเข้าและหายใจออกก็ตาย คนมีสตินะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามพระอานนท์ “เธอระลึกถึงความตายวันละกี่หน”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก **“เข้าเกินไป ระลึกถึงความตายต้องทุกลมหายใจเข้าออก”**

แม้แต่หายใจเข้าและหายใจออก คนเราในปัจจุบันนี้เวลาเส้นเลือดแตกนี้ไปเลย ถ้าคิดอย่างนั้น เราจะหาที่พึ่งของเรา ถ้าเราหาที่พึ่งของเรานะ มันมีจิตใจที่มั่นคง ถ้าจิตใจที่มั่นคง มีสติปัญญาของเรา เราจะรักษาใจของเรา ถ้ารักษาใจของเรานะ ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจไม่สงบนะ เราใช้ปัญญาอย่างนี้มันเป็นโลกีย์ปัญญา มันเป็นมาตรฐานของกิเลส ถ้ามาตรฐานของกิเลสนะ แล้วเวลามันตรึกในธรรม มันจินตนาการได้เพริศแพร้วมาก ถ้ามันจินตนาการได้เพริศแพร้วมาก เราก็บอกเรามีปัญญามาก เรามีปัญญามาก

มีปัญญามาก กิเลสมันก็เอาไปกินแล้ว มีปัญญามาก ชำระล้างกิเลสได้อย่างไร มีปัญญามาก ช่วยเหลือหัวใจของเราที่มันเรียกร้องความช่วยเหลือจากเราอยู่นี้ มันเรียกร้องความช่วยเหลือนะ เรียกร้องความช่วยเหลือด้วยมีธรรม ด้วยมีธรรม ด้วยมีศีล สมาธิ ปัญญา ด้วยเอาสังขารเข้ามาชำระล้าง ถ้าจิตใจมันเศร้ามันหมองอยู่นี้ ถ้ามันพุทโธๆ นี่พุทธานุสติ ถ้ามีสติ พุทธานุสติ เราอยู่กับพุทโธ นี่มันเรียกร้องให้เราช่วยเหลือ ถ้าเราเรียกร้อง เรามีสติปัญญาของเรา ถ้าเรามีความจริงใจ

กับเรา เราทำของเราขึ้นมาเพื่อประโยชน์กับเรา มันไม่มีสิ่งใดจะเป็นประโยชน์กับเรามากไปกว่านี้
อีกแล้วละ ถ้าเราทำสิ่งใดขึ้นมา เรารู้เราเห็นเอง นี่ปัจเจกตั้ง

จากการได้ยินได้ฟัง จากที่มีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะ เราก็สงสัย มันจะเป็นอย่างนั้นจริงหรือ
เปล่า เราปฏิบัติไปแล้วทำไมมันเลวลง ปฏิบัติไปแล้วมันขี้เกียจ ปฏิบัติไปแล้วมันแน่ใจไม่แน่ใจ มันมี
ความสงสัยไปตลอดเลย แต่ถ้าเราจริงจังของเรา เห็นไหม ด้วยความจริงจังของเรา เราทำความสงบของใจ
เข้ามา ถ้าใจมันสงบเข้ามา ถ้าจิตมันเริ่มสงบเข้ามา สงบเพราะเหตุใด สงบเพราะมีสติ สงบเพราะมี
การกระทำ แล้วมีการกระทำ เราเป็นคนบริหารจัดการของเราเอง คุณติ การพัฒนาของเขา เขาต้องมี
คนบริหารจัดการขึ้นมาเพื่อการพัฒนา พัฒนาเสร็จแล้วก็ต้องมีคนดูแลนะ งามดูแลรักษามันต้องมี
ดูแลรักษาตลอดไป

ไม่ตลอดไป มันอนิจจัง สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจังทั้งนั้นนะ แม้แต่โลกเขายังมีงบ
บำรุงรักษาเลย แล้วหัวใจของเรา ถ้าเรามีสติปัญญา ถ้ามันสงบเข้ามา สงบเข้ามาแล้วเราจะมีใครดูแล
มันไหม ถ้าไม่มีใครดูแลมัน นี่ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้าเหตุมีเท่านั้น มันก็เท่านั้น พอเหตุชนะ เราทำ
ด้วยความมุมานะขึ้นมา จิตใจมันก็สงบเข้ามา พอจิตสงบเข้ามาโดยที่ไม่มีการดูแลรักษา มันก็
เสื่อมสภาพของมันไปเป็นธรรมดา ถ้าเสื่อมสภาพไปแล้วก็ล้มลุกคลุกคลานอยู่อย่างนั้นด้วยความ
ไม่จริงไม่จังของเรา

ถ้าเราจริงจังของเรา เราตั้งสติของเราขึ้นมา แล้วพุทธานุสติก็ได้ ปัญญาอบรมสมาธิก็ได้
ปัญญาอบรมสมาธิมันเป็นการยืนยันตอกย้ำมาตลอดนะว่า ถ้าปัญญาอย่างนี้ที่ใช้จินตนาการของเรา
อย่างนี้ ใช้ปัญญาอย่างนี้ นี่มันเป็นมาตรฐานของกิเลส มันเป็นโลกียปัญญา ตรีกในธรรมขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถ้าเป็นสมมุติ สิ่งที่เป็นสมมุติ สิ่งในโลกนี้จินตนาการกัน เวลาวิเคราะห์
ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทุกคนจะซาบซึ้งไปหมดแหละ แต่ถ้ามันเป็นจริง ทุกคน
ไม่เข้าใจ

เวลาครูบาอาจารย์ของเราตั้งแต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเทศนาว่าการมา คนฟังฟังไม่
ออกนะ ฟังไม่เข้าใจเลย “เอ๊ะ! นี่พูดเรื่องอะไร พูดเรื่องอะไร”

ก็พูดเรื่องธรรมะของพระพุทธเจ้านี้แหละ

แต่ถ้าเป็นสมมุติบัญญัติ สมมุติที่เขาแต่งเป็นนิยายธรรมะ “โอ้ย! ฟังแล้วเข้าใจ ฟังแล้วเข้าใจ” นี่ตรรกะไง ฟังเข้าใจ เข้าใจทางโลกไง แล้วเวลาปัญญามันเกิดขึ้นมาอย่างนี้มันก็จินตนาการธรรมะเข้าไป แล้วก็บอกว่า “มีปฏิกาณมีไหวพริบ นี่มันเป็นธรรมะ”...มาตรฐานกิเลสไม่ใช่มาตรฐานของธรรม

คูสิ ในการก่ิพานะ ถ้ามาตรฐานของใครที่สูงกว่า กับคู่แข่งมาตรฐานที่ต่ำกว่า อย่างไรก็แพ้ เพื่อยู้ง่ายยังคำ แล้วธรรมของเรา มาตรฐานของธรรมเราไม่เกิดเลย มาตรฐานของสติ มาตรฐานของสมาธิ ความสงบของใจมันไม่มีมาตรฐานเลย แต่ความหวั่นไหว กิเลสมันชักจูงไป ความพอใจของเรา มาตรฐานของกิเลสมันเข้มแข็งมาก มาตรฐานของกิเลสมันมีของมันอยู่แล้ว แล้วเอามาตรฐานของกิเลส มาตรฐานของโลกมาจินตนาการธรรม นี่จินตนาการธรรม จินตนาการ เห็นใหม่ ด้วยปฏิกาณ ด้วยไหวพริบ ด้วยวิเคราะห์วิจัยธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่มาตรฐานของกิเลสมันเป็นโลกียปัญญา แล้วถ้ามีสติละ เวลาปัญญาอบรมสมาธิ มีสติทัน ทันปัญญาความคิดของเรา ถ้าทันปัญญาความคิดของเรา พอมันทันมันก็หยุด มันหยุดนี่คืออะไรละ เห็นใหม่

มนุษย์ ปฏิสนธิจิต เวลามันเกิดมามีปฏิสนธิจิต มีความรู้สึกนึกคิด เราถึงมาเกิดเป็นคน พอเกิดเป็นคนขึ้นมา ด้วยการหล่อเลี้ยงบำรุงรักษา ร่างกายก็เจริญเติบโตขึ้นมา แล้วจิตใจมันเติบโตขึ้นมาด้วยไหม จิตใจมันเติบโตขึ้นมาขนาดไหน เวลาศึกษาขึ้นมามันมีปัญหาๆ ปัญหานี้มันเป็นสัญญา มันเป็นความจำได้หมายรู้ ศึกษาขนาดไหนต้องทบทวนๆ คุณักกฎหมายสิ ต้องเปิดกฎหมาย กฎหมายออกมาใหม่ตลอดเวลา ต้องทบทวนตลอดเวลา เพราะกฎหมายมันเขียนมาใหม่ เราไม่ทันเขา เราก็ไม่มีอาชีพ นี่มันเป็นสัญญา มันเป็นการจำได้หมายรู้ มันวิเคราะห์วิจัยเป็นวิชาชีพ

ถ้ามีสติปัญญา ถ้ามันทัน มันหยุดๆ นี่ปัญญาอบรมสมาธิ เวลามันหยุดขึ้นมา หยุดขึ้นมาแล้วมันเหลืออะไร มันเหลืออะไร มันเหลือธาตุรู้ ธาตุรู้ ธรรมชาติที่มันรู้ เพราะมีธาตุรู้ มีพลังงาน

ตัวนี้ มันถึงได้เป็นไฟที่เผาเผาบำรุงรักษาร่างกายนี้ไม่ให้มันเน่ามันเสียหายไป ถ้าจิตออกจากร่างไป ร่างกายนี้มันก็เสียหายของมันไป มันก็เป็นท่อนพินเท่านั้น ฉะนั้น ถ้ามีสติปัญญา มันใช้ปัญญา อบรมสมาธิ มันทัน มันแก้ปัญญาอบรมสมาธิเท่านั้นแหละ สิ่งที่จะขึ้นเขาช่องไหนก็ได้ นี่จินตนาการทั้งนั้น

เวลาว่าแหวกจอกแหวนๆ มันแหวกอย่างไร มันมีอะไรเป็นความจริงขึ้นมาบ้าง มันมีแง่มองในใจทั้งนั้นนะ มันไม่มีคุณธรรมในใจมันถึงไม่มีความจริงออกมา ถ้ามีความจริงออกมา มันมีขณะจิต ที่พูดมานี้มันไม่มีขณะจิต มันไม่มีเหตุมีผล มันไม่มีระหว่างโลกกับธรรม

ถ้ามันจะมี โลก เราเกิดมาเป็นโลกทุกคน เกิดมามีอำนาจวาสนาขนาดไหน เวลาเป็นพระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย มันเรื่องโลกทั้งนั้นเลย เรื่องโลกเพื่อพัฒนาใจ เพื่ออำนาจวาสนา เพื่อจะมาตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่เรื่องโลกๆ ทั้งนั้นเลย มันบำรุงรักษาพันธุ์กรรมนี้ให้มันเข้มแข็งขึ้นมา แต่เวลาเราเกิดมาเราเป็นสาวกสาวกะ เราก็สร้างสมบุญญาธิการของเรา ถ้าสร้างสมบุญญาธิการ มันเป็นเรื่องโลกทั้งนั้นนะ

ถ้าเรื่องโลกขึ้นมา ถ้ามันจะเป็นความจริงละ ความจริงขึ้นมาเพราะเราเชื่อมั่น เราไม่มีแง่มองในใจของเรา เราจะไม่เอากิเลสค้นหาความทะยานอยาก มาตรฐานของกิเลสเอามาเป็นแง่เป็นมองของใจของเรา ใจของเราละ เราได้สร้างบุญญาธิการมา เราถึงได้เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์แล้วเกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา ศาสนารุ่งเรืองเพราะมีหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านมารื้อค้ำของท่านขึ้นมา รื้อค้ำตามความเป็นจริงใจ ความเป็นจริงที่ว่าเป็นธรรมๆ ที่ว่าฟังแล้วไม่เข้าใจๆ แต่ในปัจจุบันนี้มันมีการตอกย้ำ

ธรรมะ เห็นไหม เวลาฟังธรรม อานิสงส์ของมัน สิ่งที่ไม่เคยได้ยินได้ฟัง สิ่งที่ได้ยินได้ฟัง แล้วลงเลงสัย มันเริ่มชำระล้างความสงสัยของเราออกไป ทำให้จิตใจนี้ผ่องแผ้วๆ ที่นี้ผ่องแผ้ว ก็จินตนาการ เพราะมันมีแง่มองอยู่แล้ว จิตมันมีกิเลสอยู่แล้ว ก็เอาสิ่งนี้มาเป็นข้ออ้าง พอเป็นข้ออ้าง “กินแล้วก็อิ่มเอง ขึ้นเขานี้ขึ้นทางไหนก็ได้ แหวกจอกแหวน มันแหวกจอกแหวนอย่างไรก็เรื่องของฉัน” แล้วมันมีอะไรขึ้นมาละ มันไม่มีเพราะมันเป็นเรื่องโลก มันไม่เข้าสู่ธรรม

ถ้าเข้าสู่ธรรมละ ถ้าเข้าสู่ธรรมมันต้องมีขณะจิต ขณะจิตที่มันพิจารณาอย่างไร ถ้าจิตสงบเข้าไปแล้วมันก็ต้อง คูลิ เวลาใครสงบแล้วไปเห็นกายแฉะๆ แฉะๆ เห็นกายแฉะๆ เห็นไหม เห็นแฉะๆ นี่มันเป็นอำนาจาสนาของคน อำนาจาสนานะ เวลาปัญญาอบรมสมาธิ เราใช้ปัญญาๆ ปัญญาที่มันพิจารณาของมันไป ปัญญาปฏิภาณไหวพริบที่มันออกใช้จินตนาการในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้สัญญาทั้งนั้น พอสัญญา นี่มาตรฐานของกิเลสไง ถ้ามาตรฐานของมัน มันเอาสิ่งนี้มาอ้างอิง เห็นไหม

ถ้ามาตรฐานของกิฬาที่มันคนละมาตรฐาน มันแข่งกันไม่ได้ ที่นี้มาตรฐานของกิเลสของเรามันเข้มแข็ง พอมาตรฐานของกิเลสมันฟื้นฟู แต่มาตรฐานของเรายังไม่เกิด ถ้ามาตรฐานของเราไม่เกิด แล้วเมื่อไหร่เราจะใช้ปัญญาละ แล้วพอเราใช้ปัญญาไปแล้วมันเป็นปัญญาของกิเลส เป็นมาตรฐานของกิเลส เราก็ว่าสิ่งนี้เป็นธรรมๆ เพราะมันมีความเข้าใจกันได้

แต่ถ้ามันเป็นความจริงนะ ครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงท่านจะบอกให้มีสติ คำว่า “มีสติ” คำเดียวเท่านั้นแหละ ความคิดมันจะขนาดไหน พอมีสติเท่าทันขึ้นมานะ มันหยุดหมดนะ เพราะสิ่งนี้มันเป็นเรื่องสัญญาตญาณ สิ่งนี้ คูลิ เรามีหุมิดา ภาพหรือเสียงมันผ่านมา เราได้ยินไหม ได้ยิน นี่ก็เหมือนกัน ธรรมชาติของจิตมันเป็นแบบนี้ เพราะธรรมชาติของจิตมันเป็นแบบนี้ มันมีของมันอยู่แล้ว ถ้าเราพิจารณาไป มันก็รู้ของมัน แต่ถ้ามีสติละ มีสติ สิ่งที่เราที่เห็น เห็นไหม คูลิ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อปปนาสมาธิ เวลามันลงสู่อปปนาสมาธิ พุทโธๆ ลงสู่อปปนาสมาธิ มันดับหมดตา หู จมูก ลิ้น กาย ไม้รับรู้เลย ใจเด่นชัดอยู่อย่างนั้น สักแต่ว่ารู้ เเด่นชัดนะ สักแต่ว่ารู้ เห็นไหม แม้แต่สมาธิมันยังสลัดทิ้ง นี่เรื่องโลกๆ มันเด่นชัดของมัน

เวลาคนที่เข้าฌานสมาบัตินะ เวลาเข้าฌานสมาบัติ คูลิ เข้าฌานสมาบัติ ๑ วัน ๘ วัน เวลาเขาเข้าของเขา ทำไมเขาไม่ต้องอาศัยความเป็นอยู่ของโลกเลย ความเป็นอยู่ของโลกไม่มีเลย ทำไมเขาอยู่ของเขาได้ละ นี่มันเป็นเรื่องโลกๆ ทั้งนั้นนะ

ถ้าจิตมันมีสติปัญญาขึ้นมา สิ่งที่เราที่เห็นขึ้นมามันก็เป็นที่ยืนยัน เพราะจิตของคนนะ จิตของคนเวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะ ที่นี้ใครจะเชื่อหรือไม่เชื่อเรื่องเวียนตายเวียนเกิดนี่มันเรื่องของ

เขา เพราะการเวียนตายเวียนเกิดมันเป็นการบ่มเพาะให้จิตใจของคนมีความรู้สึกนึกคิดแตกต่าง หลากหลายกัน แล้วการบ่มเพาะ การเวียนตายเวียนเกิด มันได้ใช้ชีวิตทั้งชีวิต ภาวนาจิตใจก็แล้วแต่ จะเป็นสัตว์เดรัจฉาน จะเป็นมนุษย์ จะเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม ถ้าใครทำคุณงามความดี ใครสร้างบุญกุศลมา มันทำให้ใจดวงนั้นมีอำนาจวาสนา ทำให้ใจดวงนั้นมีความรู้สึกนึกคิดแง่ บวกๆ จิตสาธารณะ จิตที่ดีๆ แต่ถ้าจิตใจมันเวียนตายเวียนเกิดไปในทุกข์ในยากขึ้นมา มันมีแต่สิ่ง ใดที่หมักหมมมาในใจ ใจมันมีแต่ความบีบคั้นในใจขึ้นมา แต่มันก็เคยทำคุณงามความดีมา เหมือนกันถึงได้มาเกิดเป็นมนุษย์ พอมาเกิดเป็นมนุษย์ จิตใจมันก็หยาบช้า จิตใจมันก็มีแต่กิเลสฝัง ในหัวใจ มาบวชในพระพุทธศาสนา มีความรู้สึกนึกคิดอย่างไรมันก็จินตนาการไปหมดแหละ นี่ มาตรฐานของกิเลสใจ นี่มันคนละมาตรฐาน

ถ้ามาตรฐานของกิเลสมันรุนแรง มันทำสิ่งใดไป ทั้งๆ ที่อยู่กับครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ ท่านก็ส่งเสริม ครูบาอาจารย์ท่านก็พยายามจะขับเคลื่อนขึ้นไปให้มีชื่อเสียง ให้มีคนเชื่อถือศรัทธา แต่ในเมื่อมันเชื่อถือศรัทธา แต่ตัวเองมันไม่จริง ถ้าความจริงในใจมันไม่มี มันแสดงออกมามันก็ แสดงออกมาโดยกิเลสใจ มาตรฐานของกิเลสมันก็แสดงของมันออกมา แต่ถ้ามันเป็นมาตรฐาน ของธรรมะ การแสดงออกมานี้เป็นธรรม

วันนี้วันมาฆบูชา วันนี้วันที่พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ รวมทั้งองค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้าเสด็จมาบริสุทธิขึ้นมา ตั้งแต่ออกเผยแผ่ธรรมขึ้นมา ถ้าออกเผยแผ่ธรรมขึ้นมา สิ่งที่เป็น ธรรมๆ เป็นธรรมมันจะมีสิ่งใดขัดแย้งกัน มันไม่มี ถ้ามันไม่มี ไม่มีเพราะอะไร ไม่มีเพราะมันเป็น ธรรมใจ ถ้ามันเป็นธรรมะ มันเป็นความกตัญญูทศเวที มันมีความอบอุ่น มันมีความรักความใคร่ มันมีการเสียสละ มันไม่ไปกว้านเอาทุกๆ อย่างว่าเป็นของกู ของกูคนเดียวไป กว้านเอาทุกอย่าง เลย ต้องมาจ้านกับตน มันไม่มีหรอก นั่นละคืออวดตา นั่นละคือความยึดมั่นถือมั่น แล้วก็อ้าง ธรรมะ เอาธรรมะมาบังหน้า เอาธรรมะมาเป็นหน้าฉาก แต่อยู่เบื้องหลังนี่กิเลสทั้งนั้น

แล้วจะชำระล้างกิเลสละ ชำระล้างกิเลสนะ มันมีความกตัญญูทศเวที พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยไม่ได้นัดไม่ได้หมายเลย ด้วยหัวใจที่

ผูกพัน ด้วยหัวใจที่เคารพรัก เคารพรักเพราะอะไร เพราะถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา เทศนาว่าการ ขณิก ๓ ฟัณ้องบูชาไฟอย่างนั้นก็ไปเกิดเป็นพรหมเท่านั้นแหละ เพราะเขาทำบะ ธรรม ถ้าคนมีบะธรรมนะ เขาก็เวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะนั้น แล้วมีศาสดาองค์หนึ่งมาชักนำเรา ให้พ้นจากการที่เวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะ มันมีบุญกุศลขนาดไหน มันมีบุญมีคุณขนาดไหน ถ้ามี บุญคุณขนาดนั้น ถึงมาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยไม่ได้นัดหมาย

ถ้าจิตใจเป็นธรรมมันเป็นธรรมอย่างนั้น ถ้าจิตใจเป็นธรรม ถ้าเป็นธรรมแล้วมันก็จะ เป็นฝ่ายดีกับเรา ถ้าเป็นฝ่ายดีกับเรานะ สิ่งที่เราบูชาอาจารย์ท่านพูด แหวกจอกแหงๆ ใจจะขึ้นเขาลงเขา ใจนั้นเป็นบุคลาธิษฐาน ธรรมาธิษฐานในใจของเรา สิ่งที่เป็นจริงในใจของเรานะ ถ้าสิ่งที่เป็นจริง ในใจของเรา เราจะขึ้นชักนำ เราจะเป็นอย่าง เราจะเป็นคนบอกทาง เราจะเป็นคนชักนำให้ คนเข้าไปสู่คุณงามความดี ไม่ใช่ชักนำให้คนไปเหลวไหล ไม่ใช่ชักนำให้ทุกคนออกไปสู่โลก

ถ้าออกไปสู่โลก โลกไม่ต้องออกไป มันเป็นโลกอยู่แล้ว เราเกิดมากับโลก ของในโลกนี้มัน มีอะไรน่าสงสัย ถ้าเขามีเงินทอง เขาจะแสวงหาของเขา เขาก็จะไปเที่ยวค้นคว้าของเขา เที่ยว ตามความพอใจของเขาได้ เราไม่ต้องไปชักนำเขาไป เราไม่ต้องชักนำ เราชักนำเขามาให้เขาหา โลกทัศน์ของเขาให้เขาเข้ามาสู่ใจของเขา ถ้าเขาเข้าสู่ใจของเขา ไม่ต้องไปไหนเลย ค้นหาใจ มีสติ นี้ เพราะใจมันอยู่กับเราอยู่แล้ว เราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา เรามีสิ่งวิเศษที่สุด คือใจของเรา เรามีสิ่งวิเศษอยู่ในร่างกายเรา ถ้าเรามีสิ่งวิเศษที่สุดในร่างกายเรา ทำไมเราไม่ ค้นคว้าสิ่งที่อยู่ในร่างกายเรา เราจะต้องไปหาใคร เราจะต้องไปสมบุณสมบันที่ไหน เราก็ค้นหา สิ่งที่อยู่ในร่างกายของเรา ถ้าจะค้นหาละเอียดในร่างกายนี้ เราก็นั่งลง เราก็ดินจงกรม แล้วเรา ตั้งสติของเราเพื่อค้นคว้าใจของเรา

ถ้าค้นคว้าใจของเรานะ ใช้ปัญญาไป ปัญญาอบรมสมาธิ ตั้งสติของเราไว้ แล้วตาม ความคิดนี้ไป ตามความคิดนี้ไป คำว่า “ปัญญาอบรมสมาธิ” ปัญญาที่มันรอบรู้ในกองสังขาร ปัญญาที่มันรู้ทันความคิดของเราไง ถ้ามันคิดเรื่องธรรมะ เอ็งรู้จริงหรือ เรื่องธรรมะนี้พระพุทธเจ้า

เทศนาว่าการ เทศนาว่าการกับใคร แล้วสิ่งที่เรารักขึ้นมา เราไปถือปฏิบัติ เราไปคว้ามาทั้งคืน มัน
เป็นของเราตรงไหน ถ้ามันเป็นของเรา จิตเราสงบหรือยัง ถ้ามันไม่เป็นของเราตรงไหน มันอายุเ
มันอายุมันก็ปล่อย มันปล่อยธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตัวมันเป็นอิสระ มันปล่อย
สิ่งใดๆ เข้ามา ปล่อยเข้ามามันก็ป็นสัมมาสมาธิ

ถ้าปล่อย สัมมาสมาธิ พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าจนจิตมันตั้งมั่นขึ้นมา แล้วดูซิว่ามันสว
อารมณ์อย่างไร จิตเห็นอาการของจิตอย่างไร จิตนี้มันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม
อย่างไร ถ้ามันเห็นของมันแล้ว เราจับต้องขึ้นมาพิจารณา พิจารณาขึ้นมามันก็หลุดมือไป หลุดมือไป
เพราะคน นักกีฬาฝึกหัดใหม่ มาตรฐานของมันยังไม่มี ประสบการณ์ของมันยังไม่มี จิตฝึกหัดใหม่
จิตหัดประพฤติปฏิบัติใหม่ จะบวชมา ๑ วัน ๒ วันก็แล้วแต่ ถ้าจิตเขาปฏิบัติได้ดี ปฏิบัติได้ดี เขาจะ
ปฏิบัติของเขาได้ บวชมา ๑๐๐ ปี ๑,๐๐๐ ปีก็แล้วแต่ ถ้าจิตของเขาไม่เคยสงบเข้ามา ไม่เคยเห็นกาย
ไม่เคยเห็นจิตเห็นอาการของจิต จิตของเขาก็ยังอ่อนแอเหมือนกัน ถ้าพิจารณาเข้ามา พิจารณาปัญญา
อบรมสมาธิเข้ามา ให้มันปล่อยวางเข้ามา นี่ปัญญาย่างนี้ ปัญญาเราใช้ได้ แต่ปัญญาในขั้นใดละ

ปัญญา เห็นไหม คุณ เวลาครูบาอาจารย์ท่านบอกว่า ในสระน้ำมีน้ำอยู่ แต่จอกเห้นมันบ้งอยู่
นี่ท่านก็ยืนยันๆ ยืนยันให้คนฝึกหัดๆ ฝึกหัดให้มันมีจริงเท่านั้นนะ ถ้าพอมันเป็นจริงขึ้นมา ถ้ามัน
จับจอกเห้นได้ มันทำลายจอกเห้นได้ มันจับจอกเห้นขึ้นมาทำลาย ทำอย่างไร ทำโดยเอามาทำเป็น
สินค้า ทำโดยเอามาเป็นปฏี ทำโดยเอาไปให้สัตว์กิน ทำอย่างไรละ แล้วทำขึ้นมาแล้วมันเป็นอย่างไร
ถ้าจิตมันสงบเข้ามาแล้ว จิตเห็นอาการของจิตแล้วมันพิจารณาของมันอย่างไร

การพิจารณาแล้ว การพิจารณา เวลามันปล่อยวางขึ้นมา มันปล่อยวาง ถ้าจิตมันมีกำลังอยู่
แล้ว เวลามันปล่อยวาง ปล่อยวางขึ้นมาแล้วมันทำต่อไปอีกไม่ได้ ถ้ามันทำต่อไปอีกไม่ได้เพราะอะไร
เพราะจิตมันอ่อนแอ นี่มาตรฐานของกิเลสกับมาตรฐานของธรรมมันคนละมาตรฐาน เราก็พยายาม
มีสติขึ้นมา ทำใจให้สงบมากขึ้น พอใจสงบมากขึ้น มันก็ไปจับอีก เห็นไหม

เรานะ เรามีกำลังใจไหม เราจะจับจอกเห้นอย่างไรก็ได้ เราจะเอาจอกเห้นขึ้นมาบนบกก็ได้
เราจะเอาจอกเห้นขึ้นมาบนเรือก็ได้ เราจะเอาจอกเห้นไปไว้ในแหล่งอื่นก็ได้ เราจะเอาจอกเห้นมา

ตากแห้งก็ได้ แล้วเราจะเอาออกแทนมาเป็นประโยชน์อะไรก็ได้ พิจารณากาย พิจารณาช้ำแล้วช้ำเล่า
ช้ำอย่างไร

ถ้าช้ำขึ้นมา เป็นประโยชน์ขึ้นมา เห็นไหม เวลามันสมุจเฉตปหาน พิจารณากาย เวลากาย
มันขาด ตรงนี้สำคัญ ขณะจิตนี้สำคัญ เพราะเขาพูดมาทั้งปีทั้งชาติไม่พูดถึงตรงนี้เลย คนที่ปฏิบัติ
ไม่เป็นพูดตรงนี้ไม่เป็น เวลามันสมุจเฉตปหาน มันขาด ขาดอย่างไร คำว่าขาดๆ อยู่เนี่ย เวลาขาด
เวลาหลงตาขึ้นไปหาหลวงปู่มันนะ เวลาท่านพิจารณาเวทนาของท่าน กลัวหลวงปู่มันมาก กลัว
หลวงปู่มันมาก แต่เวลาพิจารณาเวทนา เวลาเวทนามันขาดไปแล้วนะ “มันจะเอาเวทนาหน้าไหนมา
หลอกเราละ”

พอขึ้นไปหาหลวงปู่มัน เวลาพูดให้หลวงปู่มันฟังด้วยความองอาจกล้าหาญ ด้วยความ
เคารพบูชาณะ เพราะพูดออกไปด้วยความอาหาญ อาหาญเพราะมันรู้จริงใจ นี่ขณะจิตที่มันเป็น
มันต้องรู้จริง พอรู้จริง พูดความจริงออกไป ถ้าความจริงออกไป ครูบาอาจารย์ก็พยากรณ์ตามนั้น
ครูบาอาจารย์ไม่สามารถจะบอกได้ว่าเราดีหรือเราเลวได้ แต่ครูบาอาจารย์สามารถรู้จริงในใจของ
เราได้ ถ้ารู้จริงในใจของเราได้ นี่มันเป็นความจริงอย่างนี้ มันอาหาญอย่างนี้ ถ้ามันอาหาญอย่าง
นี้มันก็เป็นความจริงอย่างนี้ เพราะมันมีความจริงของมันในใจ มันก็มั่นคงของมัน

แต่ถ้ามันไม่มีความจริงในใจละ พูดเหมือนกัน เพราะอะไร เพราะคำนี้หลวงตาท่านเคย
พูดกับหลวงปู่มัน แล้วท่านก็มาเล่าให้ฟัง ไอ้คนก็ไปจำมา ถ้าจำมาด้วยธรรมนะ เอามาเพื่อเป็น
ประโยชน์ เอาเป็นแง่มุมของเรา ถ้าเราพิจารณา เรารู้จริงหรือเปล่า แล้วเราทำได้ประโยชน์ตาม
ความเป็นจริงนั้นไหม ถ้ามันไม่ได้ประโยชน์ตามความจริง ทำไมเราไม่ใช่ปัญญาของเราหรือคั่น
ปัญญาของเราแยกแยะเข้ามาให้มันเป็นสมบัติของเรา

แต่เนี่ยไม่ จำมาทั้งคุ่นเลย “แหวกจอกแทนๆ”

แล้วแหวกอย่างไร แล้วพอบอกว่าแหวกจอกแทนไม่ใช่

“ก็จะขึ้นเขาอย่างไรก็เรื่องของฉันนะ”

แล้วขึ้นเขามันก็วนเขา ไม่ใช่ขึ้นเขา ลงถ้าด้วย มันจะลงได้เขา มันจะมุดเขา ไม่ใช่ขึ้นเขา ถ้าขึ้นเขา มันก็ต้องมีเหตุมีผลสิ ถ้ามันมุดเขาลงไป มุดลงได้ดินไป มันมุดไปไหน มุดเข้าไปสู่กิเลส ตัณหาความทะยานอยาก

แต่ถ้าเป็นความจริงนะ ความจริงมันมี นี่เวลาพิจารณา พิจารณากาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม การพิจารณามันจับต้อง เพราะกิเลสมันอาศัยสิ่งนี้ กิเลสเป็นนามธรรมนะ กิเลสมันไม่มีตัวตน แต่กิเลสมันเป็นนามธรรมที่อยู่กับใจของเรา มันนอนเนื่องมากับจิต ปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิจิตนะ จิตฺตจิต วิชามันอยู่ที่นั่น วิชาคือพญามาร เวลาพญามาร เห็นไหม พญามารมันอ้อยสร้อย เวลามันออกมานะ มันออกมาสู่กามราคะ กามราคะนะ โทสะ โมหะ ความโลภ ความโกรธ ความหลง นี่คือแม่ทัพใหญ่

พอแม่ทัพใหญ่ มนุษย์หรือจิตทุกๆ ดวงตั้งแต่เทวดา อินทร์ พรหมลงมา มันมีวิชา มีพญามาร ตั้งแต่กามราคะลงมามันก็มีความโลภ ความโกรธ ความหลง สิ่งนี้มีมาตลอด ถ้ามันออกมาจากพญามาร มันก็ออกมาสู่ความโลภ ความโกรธ ความหลง เวลาออกมามันก็เป็นอุปาทาน ในธาตุ เวลาออกมาแล้วมันก็เป็นสักกายทิฏฐิ นี่เวลามันออกมาเป็นชั้นเป็นตอนเข้ามา ถ้าออกมาเป็นชั้นเป็นตอนเข้ามา เวลาจิตถ้ามันสงบแล้วมันพิจารณา พิจารณากาย เวทนา จิต ธรรมนี้แหละ พิจารณากาย เวทนา จิต ธรรมเพราะอะไร เพราะว่ากิเลสมันเป็นนามธรรมอาศัยสิ่งนี้ๆ กิเลสที่อย่างละเอียดอ้อยสร้อยอยู่นั้นมันก็บัญชาการอยู่ นี่เป็นเจ้าวัฏจักร เวลาออกมาเป็นความโลภ ความโกรธ ความหลง มันเป็นกามราคะ ความผูกโกรธ ความอาฆาตมาดร้าย ความต่างๆ ผังอยู่ในจิต ผังอยู่ในจิตนี้ นะ แต่หน้าฉากนะ “ฉันเป็นคนเมตตา ฉันเป็นคนรักพระ พระนี้ฉันเมตตามาก ฉันสงสารมาก” แต่พอออกไปสู่โลกหมดเลย ไม่พาเข้าไปหาใจของตัวเอง

เห็นไหม เวลาพูดก็อย่างหนึ่ง แต่พฤติกรรมที่ทำ ถ้าพฤติกรรมที่ทำถ้ามันเป็นธรรมจริงๆ มันทำอย่างนั้นได้ไหม เพราะมันขัดแย้งกับธรรม ถ้าพฤติกรรมเป็นธรรมนะ จะไม่พาพระออกไปสู่โลก จะพาพระเข้าสู่จิตของตัวเอง ถ้าเข้าสู่จิตของตัวเอง มันก็พิจารณาขึ้นมา มันจะเห็นของมัน

เวลาเข้าสู่จิตของตัว ถ้าเข้าสู่จิตของตัว ทำได้หรือไม่ได้ เพราะอะไร เพราะเราเป็นครูบา อาจารย์เขาใช้ไหม ถ้าเราเป็นครูบาอาจารย์ เราได้ผ่านวิกฤตอย่างนี้มา เราได้ผ่านขั้นตอนมา เราผ่านขณะจิตของเรามา ถ้าผ่านขณะจิตเข้ามา พิจารณาอย่างไร พิจารณากาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า ถ้าเป็นตทั้งคปทาน ถ้าตทั้งคปทาน ถ้ามันพิจารณาแล้วมันกำลังได้เสียกัน เห็นไหม มาตรฐานของธรรมจะเกิดขึ้นมาแล้ว

มาตรฐานของกิเลสมันเฟื่องฟูมาตลอด แล้วเราปฏิบัติขึ้นมา มาตรฐานของเรานั้นก็เสมอ ขึ้นมา พอเสมอขึ้นมา มันเสมอกัน เห็นไหม สักแต่ว่าๆ ใครก็ว่าสักแต่ว่า นั่นก็สักแต่ว่า นี่ก็สักแต่ว่า สักแต่ว่ามันมาจากไหนล่ะ

สักแต่ว่านะ กุสลา ฐมฺมา อกุสลา ฐมฺมา อพฺยากตา ฐมฺมา ทำดีทำชั่ว ดีกับชั่วมันตรงข้าม แล้วอภัยละ อภัยกฤตมันสักแต่ว่าอย่างไร ถ้าสักแต่ว่าแล้วทำอะไรต่อไปมันจะให้พ้นจากสักแต่วนั้นไปละ แล้วมันสมุจเฉตปหานมันขาด ขาดอย่างไร ถ้ามันขาดขึ้นมาก็เป็นโสดาบัน ถ้าโสดาบันนะ พอเป็นโสดาบันแล้วจะจับอย่างไรต่อไป นี่ภายนอก ภายใน ถ้าจับภายในได้ก็พิจารณาซ้ำเข้าไป พิจารณาซ้ำเข้าไป

เวลาถ้าพิจารณากาย มันก็ออกไปเป็นธาตุ ถ้าพิจารณาจิตละ พิจารณาจิตมันก็เป็นอุปาทาน ถ้าพิจารณาเป็นเวทนาละ ถ้าพิจารณาเวทนาจึงเวทนาอย่างละเอียด เวทนาอย่างละเอียดเพราะจิตมันยังข้องของมันอยู่ ถ้าข้องของมันอยู่ พิจารณาซ้ำ มันปล่อย เวลามันปล่อย ปล่อยแล้วปล่อยเล่า ปล่อยแล้วปล่อยเล่า พิจารณาซ้ำ เพราะมันไม่ได้ปล่อยทีเดียว ถ้าปล่อยทีเดียวก็จบปาปิกัญญา แต่ถ้าเวลามันปล่อยอย่างนี้ขึ้นมาแล้วทำอะไรต่อไป พอทำอะไรต่อ พิจารณาซ้ำเข้าไป พอมันขาด เห็นไหมเวลาขาด โลกนี้ราบหมดเลย

หลวงตาท่านพิจารณาของท่าน เวลาท่านขึ้นไปบอกว่า มันราบหมดเลย มันปล่อยหมดเลย พอปล่อยหมดเลย เพราะธาตุ กลับไปสู่ธาตุ ขึ้นไปหาหลวงปู่มัน หลวงปู่มันบอก “นี่เหมือนเราเลย เหมือนเราที่ถ้าสาริกา เราก็เป็นอย่างนี้”

เห็นไหม ถ้าธรรมกับธรรมมันเป็นอันเดียวกัน มันไม่มีขัดแย้งกันเลย ถ้าไม่มีการขัดแย้งกัน มันก็เป็นอย่างนี้ แล้วพออยากได้อีก ขึ้นไปหาหลวงปู่มัน หลวงปู่มันบอกว่า “มันจะบ้าหรือ มันก็มีหนเดียวเท่านั้นนะ” ถ้ามันสมุจเฉตตรงนี้ ถ้ามันสมุจเฉตมันมีหนเดียว หนเดียวก็นึกว่ามีหนเดียว ก็เลยติด ๕ ปี หนเดียวไง มันมีครั้งเดียวไง ครั้งเดียวนึกก็เลยคิดว่ามันก็สร้างภาพ “มันมีหนเดียว นิพพานเป็นความว่าง ว่าง” นี่ ๕ ปี

คุณสมบัติของอาจารย์นะ ถ้าเราบอกเขาแล้วเขาเชื่อมั่นเข้าใจว่าอย่างนั้น แล้วเข้าใจว่าอย่างนั้นมันก็ติดตรงนั้นไป แล้วทีนี้จะเอาออกแล้ว เพราะเขาเชื่อเราเอง เราเป็นต้นเหตุพูดให้เขาเชื่อ แล้วเราจะจัดออกมาอย่างไร เราจะจัดออกมาอย่างไร

“จิตเป็นอย่างไร จิตเป็นอย่างไร”

“โธ้ย! มันว่าง มันสงบดีมาก สงบดีมาก”

“มันจะตาย สงบอย่างนั้นมันสุขแบบเศษเนื้อติดฟัน สงบอย่างนั้นมันไม่มีประโยชน์ สงบอย่างนั้นมันสงบของสมุทัย มันมีสมุทัยอยู่ในนั้น สมุทัยอย่างละเอียดมันยังมีอยู่ เห็นไหม”

ออกมาพิจารณาสุกะ พอออกมาที่เจอสุกะ พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า ซ้ำแล้วซ้ำเล่า

“เวลาไม่ให้ออก ติดสมาธิกับบอกว่ามันติดสมาธินะ ตอนนี้มันออกมาแล้วแหละ มันไม่ได้หลับไม่ได้นอนเลย” นี่เวลาน้ำป่า มหาสติ มหาปัญญา น้ำป่า มรรคญาณที่มันละเอียดลึกซึ้ง เหมือนน้ำป่า มันชำระล้าง มันฟุ้งใสๆ “นี่ไม่ได้หลับไม่ได้นอนเลย แล้วทำอะไรล่ะ”

ก็บอกว่า “ต้องพักนะ”

“อ้าว! พักได้อย่างไร พักเป็นสมาธิ สมาธิมันแก้กิเลสไม่ได้ มันต้องใช้ปัญญาสิ นี่ปัญญามันออกแล้ว”

“นั่นละมันบ้า มันบ้า”

“มันบ้าอย่างไร นี่มันเป็นปัญญาๆ”

“นั่นปัญญาบ้า กลับมาสู่ความสงบ กลับมาสู่ความสงบ”

เห็นไหม นี่ไง ถ้ามันมาตรฐาน ธรรมะมีมาตรฐานเดียว ถ้ามาตรฐานของครูบาอาจารย์ที่ผ่านมาแล้ว กับมาตรฐานของผู้ที่ปฏิบัติไป ครูบาอาจารย์ท่านเป็นคนขึ้นาทั้งนั้นนะ เวลาเช้าแล้วเช้าเล่าๆ มันละเอียดเข้ามาจนเข้าไปสู่ใจ มันไปทำลายกันที่ใจ มันไปทำลายกัน ครึ้น! ในใจ พอมันทำลาย ครึ้น! ในใจ สิ่งที่ทำลายในใจ ความโลภ ความโกรธ ความหลง กามราคะปฏิมะชาดหมด พอขาดหมด มันก็มีเศษส่วนของมัน ถ้าเศษส่วน พิจารณาซ้ำๆ เข้าไป ซ้ำเข้าไปถึงนะ ว่างหมดเลย จิตนี้มหัศจรรย์นัก มองไปมันไม่เห็นสิ่งใดเลย มันทะลุทะลวงไปหมดเลย โอ้โฮ! สิ่งนี้ยอดเยี่ยมนัก...คิดอีก คิดไปหมดนะ ถ้าคิดไปหมด นี่มาตรฐานของธรรมะมีมาตรฐานเดียว พอคิดไปหมด คิดไปหมด “โอ! แล้วมันเป็นอย่างไร มันเป็นอย่างไ” หลวงตาท่านบอกว่า ถ้าหลวงปู่มันอยู่ ท่านจะไม่คิดเลย เพราะว่าท่านเจ็ด คิดมา ๕ ปีก็เจ็ดแล้ว พอหลวงปู่มันท่านพูดถึงเรื่องจิตสมาธิ ๕ ปี ท่านก็ออกมาพิจารณาสุกะ

เวลาพิจารณาสุกะขึ้นไป เวลาบอกว่าสมบัติบ้า ท่านก็จะเถียงเถียงเพราะอะไร เเถียงเพราะท่านปฏิบัติของท่าน ท่านมีมาตรฐานในธรรมของท่าน แต่พอหลวงปู่มันเสียงดังขึ้นมา ท่านหยุดเลย หยุดเลยเพราะว่ามันจะเหมือนครั้งที่แล้ว มันจะเหมือนครั้งที่เศษเนื้อติดฟัน นั้น ๕ ปีนะ ๕ ปีนี้ทุกข์มาก ๕ ปีที่มันหลอกหลวงมา

ชฎิล ๓ ฟีน้อง ถ้าพูดถึงบำรุงใจไว้ก็เกิดบนพรหม นี่ก็เหมือนกัน ถ้าบนพรหมนั้นพรหมกิเลสนะ ไม่ใช่พรหมอนาคามี แต่นี่พูดถึงเวลาท่านเสียงดังขึ้นมา มันคิดถึงเลยว่าคิด ๕ ปี ถ้า ๕ ปีนั้นเราทุกข์ยากมาขนาดนั้น ๕ ปี แล้วนี่ท่านพูดนี่คงจะจริง พอคงจะจริง กลับมาทำความสงบต่อสู้กัน

แล้วเวลาหลวงปู่มันเสียงไปแล้ว เห็นไหม “ถ้าหลวงปู่มันอยู่ เราจะไม่พิจารณาว่างๆ อย่างนี้เราจะผ่านไปได้อย่างไร” แต่เพราะหลวงปู่มันท่านนิพพานไปแล้ว ท่านถึงต้องหาของท่านเอง ถ้าหาของท่านเอง มันสว่างไสว มันส่องไสขนาดไหน ธรรมขึ้นทันทีเลย “สิ่งที่ผ่องใส ที่มันทะลุทะลวงไปภูเขาทั้งหมด นั่นละคืออวิชชา นั่นละคือจุดและต่อม ตัวกาวสวะ ตัวภพ ตัวจิต” ก็ยังทำไม่ได้ ยังทำไม่ได้ จนถึงที่สุดท่านย้อนกลับมาถึงจับตัวจิตได้ จับตัวจิตได้ก็คือการขุดคุ้ยหากิเลส ขุดคุ้ยหาสิ่งที่

มันละเอียดลึกซึ้ง พอจับสิ่งนี้ได้ พิจารณานะ พิจารณาโดยมรรคญาณ อรหัตตมรรค ไม่เป็นอย่างที่เคยทำมาทั้งสิ้น

สิ่งที่เคยทำมาทั้งสิ้น มรรคหยาบๆ เห็นไหม ขณะจิตโศคาบัน สกิทาคามี อนาคามี ถึงที่สุด สติ มหาสติ ปัญญา มหาปัญญา ปัญญาญาณ มันลึกซึ้งซับซ้อน นี่ไง มาตรฐานของธรรมมีมาตรฐานเดียว ไม่ใช่ความแรงแอนของกิเลส จะขึ้นเขาช่องไหนก็ได้ จะมุดดิน จะวนเวียนอย่างไรก็ได้ นี่มันมาตรฐานของกิเลสทั้งนั้นนะ แต่ธรรมะมีมาตรฐานเดียว

วันนี้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนานะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมกับพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ ถ้าพระอรหันต์กับพระอรหันต์ด้วยกันจะไม่มีสิ่งใดขัดแย้งกันแม้แต่นิดเดียว แต่ถ้าเป็นมาตรฐานของกิเลส มาตรฐานของความแรงแอนในใจ มันจะมีแรงแอนของมันตลอดไป ถ้ามีความแรงแอนตลอดไป แล้วเราเชื่อกิเลสของเราเอง มันก็จะจมอยู่กับกิเลสอย่างนั้น มันไม่ฟื้นฟ้ຸนขึ้นมาได้ แต่ถ้ามีสติปัญญาแล้วแก้ไขตัวเอง ยังไม่สิ้นชีวิต คนเรายังมีลมหายใจอยู่ ถ้าคนมีลมหายใจอยู่ มันยังมีจิตอยู่ จิตนั้นแก้ไขได้ จิตนั้นมีการกระทำได้

เทวทัต แม้จะขอปกครองสงฆ์กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แม้จะทำองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้หือเลือด แต่ถึงที่สุดแล้วเทวทัตก็ยังมีสติ เทวทัตก็ยังจะมาขอมาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าจิตของใครมีแรงแอน มีสิ่งยึดมั่นถือมั่นในใจ มีกิเลสตัณหาความทะยานอยาก ถ้ายังมีสติปัญญา ถ้าจะแก้ไข ถ้าจะแก้ไขยังมีโอกาสแก้ไข แต่ถ้าไม่มีสติปัญญา หรือมีแต่กิเลสพอกพูนในใจ เขาจะแก้ไขเขาไม่ได้ แล้วเขาจะจมไปกับกิเลสของเขา เอวัง